

zahaja ob 4 krturaj

Glavno mesto na 10-11 Dm

Ob izdajstvu 20-11

Oglas po uradu

Uredništvo:

Milutinova cesta št. 16/1

Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravištvo:

Ljubljana, Prešernova

št. št. 64. Telef. št. 38

Podružnice:

Maribor, Barbarska c. 68

št. št. 1. Telef. št. 23

Celje, Aleksandrova c. 26

Rače pri južni, telefon

št. št. 11. 642

Ljubljana, 20. februarja.

Danes je potekel rok za vložitve karibatskih listov za skupščinske volitve. S tega je skupščina strank izvršena.

Naša mala Slovenija se pač ne more pritožiti, da se ni krepko in postro po-
-vala. V Ljubljani je vloženih vsem listov za volitve, kar doletelo deset, v Mariboru 11 izmenaliti nas v tej deželi se prav nič več ne more.

Velike politične važnosti je, da so Nemci v poslednjem letu izšli parolo za samostojnost nastop v mariborskem okrožju. Ta ukrep je naravnost poveljevala vladne politike protokoli ted-
gov. Agenti z Bleiweisove ceste so bu-
dili na delo Nemce in nemški strankarji, da-
jati jim potuho in zagotovila. Vojaka in
oružniki so ranje nastopili, ne da jih
branijo na mirnem postu, temveč pri
plenu in kovanih intriz. Pozajali in po-
stili so se z njimi, a ko je začel stra-
hoviti odpu razjarjene javnosti, so se
pobliži nazaj umikali. In daj so interno
prepostano zagotavljali Nemcem, da
bodo držali besedo, je vendar nemško
voletvo postalo nezaprano. In tako je
prišlo za vsak slučaj do samostojnih
nemških kandidatur, ki so kakor pre-
teči med naš glavno nemško kandida-
turo dr. Stojadinovića. Češ, ali
izvolite obljubo, ali pa volimo gosp.
Schauerja. Ta lekcija bi bila razveseli-
va, ako bi nastop Nemcev sam po sebi
ne bil tako žalosten pojav. Nesrečna
radikalna politika jim je dala pogum,
pozi vladno gupja Hilarja so postali
drzni od ekstremni elementi, ki smo
jih prej držali na tleh. Duhovi, ki jih
je klical radikalna stranka na pomoč,
so privedli meje in zlag le še obetajo.
da pojde v tem slučaju po v radikal-
ski klub ne gosp. Stojadinovića, ampak
g. Schauer.

Mi smo svoje miselnje o samostoj-
nem nastopu Nemcev pri nas v Slove-
niji že opozorili poudarili. Sedaj je
votaja pred nami celo povratek k sta-
rojarnosti, kar odkrito proučavamo
na namerno neznozo izdajanja.

Politične metode zelo orientalske
narave prihajajo z radikalne stranke
prej v Slovenijo: kot njihove figur-
nastopajo v celoti očitno pridob-
ljene a denarjem.

Ostali so bili boji v Sloveniji. Morda
gurovi. A te vrste grobovije so neno
videti kupci ki komunistične, naravno
počitalne prave, mafijske, nemške
in proučali jih za radikalne kandida-
te. Tega se ni bilo.

Tudi v Ljubljani so radikali vložili
listo. To dejstvo samo prita, kdo je bil
razum klerikalcev in komunistov nža-
ljen, ko je bil polpisan enaradni
bloki. Na Bleiweisovi cesti pač iskreno
žele da ostane ta blok in raje bi videli
izvoljenega klerikalca in komuniste
samo ker kandidata bldramo sami, ne
pa vlada. Vse komuniste, ki jih sedaj
poganja gupja Hilar, ne bodo premočili
Ljubljane. Vemo, da je sedajni vladni
vaak akt volilni manever in da
bomo ovravili z listni brez vsakih
skrupulov. Z gupja Hilarjem je pač
pavziral od stopnje do stopnje. Sedaj
bi za nezgovorno končno slovo hotel
je enkrat spraviti v Ljubljani do zmage
-klerikalce. In to le zato, ker ne gre
vsem v glavo, da politična uprava ni
tipovska agencija.

Pomembne so republikanske kandi-
dature zlasti na Stajerskem. JDS ne
bodo izvolili, pač pa vsem stran-
kam ki niso svoj uspeh na demno-
gijah. Tudi, da bo kandidatura dr. No-
vačina bila nego razredno a stanov-
ska kandidatura g. Dr. Dr. Dr. Dr. Dr.
in vladna Mažara Geza Hartnerja na
listi SKS.

Tudi socialisti in klerikalci so raz-
očeni. Tudi to se vidi med njimi.

V tem metu nas reši opomin nem-
ških kandidatur in metoda klerikalne
rešitve kličo na dno.

Kdor podeli na vse te liste in vili
razvoj, ki jih je vzel na površje, ta
nam prizna, da nam treba najprejše
sekcije, da v viharju, ki nam pretresa
mlado democijo, stasimo demo-
kratski hodi: kajti na tem bodu
se mlajša državna ideja, ideja
svobode in socialne pravice
nosil.

Izmena ratifikacijskih listin

Rim, 20. februarja. I. Kraj je včeraj
podpisal zakon o odobritvi santamar-
gherške konvencije. V četrti dopolnilne
se podeli Chiz (zunanj ministarstvo) iz-
menilo ratifikacijske listine santamar-
gherške pogodbe. Istčasno bo italijnska
determinacija paritativne komisije, ka-
kor zatrjujejo laški listi, pod vodstvom
senatorja Quarterija že v Opazili, kjer
se nastane z jugoslovansko delegacijo.

Pot kanclerja Seipla v Beograd

POTUJE NOČOJ PREKO MARIBORA IN ZAGREBA.

Beograd, 20. februarja. p. Avstrijski
zvozni kancler dr. Seipel despo v Beo-
grad jutri popoldne ob 17. uri. Naproti
mu je odpotoval upravnik avstrijskega
poslanstva v Beogradu dr. Höffinger.
Dr. Seipel ostane v Beogradu do konca
tedna. V soboto sprajne zastopni-
ke časopisa.

Kancler Seipel potuje v Beograd pre-
ko Maribora in Zagreba.

Duraj, 20. februarja. J. Danes ob 1.20
zvečer je avstrijski zvozni kancler dr.

Seipel v spremstvu zvoznega ministra
dr. Grünbergerja in vod referentov pre-
ko Maribora in Zagreba odpotoval v Beo-
grad. Na kolodvoru se je poleg mnogih
priljubljenih poslovilo od njega oostje ju-
goslovanskega poslanstva s odgovor-
kom dr. Ljubljani na čelu. Dr. Seipel se
je pred odhodom živahno razgovarjal s
člani jugoslovanskega poslanstva. Vaso-
mo poročevalci so izjavili, da mo more
dati izjava, določena za javnost, lele po
svojem povratku.

Zasedba nevtralne cone ob albanski meji

NAŠA MEJA Z ALBANIJO DEFINITIVNO DOLOČENA. — ONEMO-
GOČENJE ZBIRANJA RAZBOJNIŠKIH TOLP.

Beograd, 20. februarja. r. V smislu
sklepa veleposlaniške konference v Pa-
rizu so danes naše čete zasedle zadnji
del nevtralne cone med Jugoslavijo in
Albanijo. In sicer od Gjaravice do Kora-
be, izvenmi 500meterski pas s obeh stra-
ni, ki ostane še nezaseden, dokler ne bo
postavljena mejni kamni. Meja od
Gjaravice do Gjata-Frošida v smeri
proti Djakovici je leta kakor je bila do-
ločena na londonski konferenci leta 1913,
in gre potem ob razvodju med Velikim
in Malim Drinom poleg vasi Janik. V
tem razvodju je bilo glavno gneado od-
metnikov. Od Gjata-Frošida gre meja ob
gorskih grebenih Baštriga in Korotinka
in ob Drinu proti vasi Vrbica, ki je pri-
znana naši državi, in nato proti jugu do
Korane čez gorski okraj, ki je bil v ce-
loti priznan naši državi, izvenmi nekaj
vasi.

S tem je definitivno določena mejna
črta med Jugoslavijo in Albanijo in ok-
njena nevtralna zona od naša Bojane do

vasi Lin ob Ohridskem jezera. Naša vla-
da pa si je pridržala pravico, da zahteva
še nekatere manjše korektura.

Do večera ni nikakih poročil o even-
tualnih incidentih pri zasedbi, tako da
se more smatrati, da se je zasedba lavi-
la mirno brez spopadov.

URADNI KOMUNIKI

Beograd, 20. februarja. p. Danes je vla-
da izdala nastopni komunikat: Po sklepu
poslaniške konference v Parizu bodo naše
čete danes zasedle zadnji del nevtral-
ne cone med našo državo in Albanijo.
In sicer na črti Gjaravica-Korab. Dalje
proti Djakovici gre mejna črta kakor
1913 po razvodju med Belim in Velikim
Drinom. Selo Junik s okolico, ki je bilo
središče odmetniških tolpe, se soper vira-
ča Jugoslaviji. S tem je definitivno do-
ločena naša meja napram Albaniji, in
sicer na vsej dolžini od naša Bojane do
Lina ob Ohridskem jezera. Naša vlada
si je rezervirala pravico, da se izvede na
nekaterih točkah korektura.

Pod nemškim pritiskom

NEZAUPANJE NEMCEV PROTI RADIKALOM. — SKLEPI NEMŠKE-
GA GLAVNEGA ODBORA.

Beograd, 20. februarja. z. Od zad-
njega sestanka radikalnih pooblaščen-
cev z nemškimi voditelji se je politična
situacija precej spremenila. Nemci so po-
novno argirali, da se izpolnijo pogoji
pakta že pred 18. marcem, ker jih je
oster odpor v Sloveniji navdal s stra-
hom, da bi mogli radikali po volitvah
tudi izgrati in bi ostalo le pri obljubah.
Nadalje so vložili veto proti kandidaturi
dr. Županica na Stajerskem ter so konč-
no zahtevali, da jim vlada ne otežkoče
njihovih kandidatur v Vojvodini. Poziti-
ven aspeh so dosegli le glede nosilca li-
ste na Stajerskem, za katerega je bil do-
ločen dr. Stojadinović. Glede ostalih zaht-
ev so dobili Nemci le obljube. Pač pa
se je med nemškimi kolonisti pojavila
vedno hušja, s bogatimi sredstvi in po
madžarskih metodah nastopajoča radika-
lska agitacija, ki grozi nemški front.
Vest »Deutsches Volksblatt«, da oni
nemški državljani, ki so bili službeno
sani v volilni imenik po 3. januarju (in
teh je mnogo tisoč) ne bodo imeli vo-
lilne pravice, je Nemce silno razburila.

Zadnje dni so se vršile ponovne konfe-
rence nemških zaupnikov, katerih se je
udeležilo tudi pet delegatov iz Slovenije.
Sklenjeno je bilo, da Nemci z deljani po-
kušajo svoje nezaupanje radikalcem, od-
nosno s primernim pritiskom izsilijo iz-
polnitev sklenjenega pakta. V Vojvodini
so bili izmenljani nekateri kandidati ki so
znani kot prijatelji radikalcev, za Slove-

nijo pa je bil storjen sledeči sklep:

V ljubljanskem okrožju, kjer radikali
nimajo nobenih izgledov, glasujejo Nemci
za radikalno listo V mariborskem srecu
kjer bi radikali, ako jih Nemci sklenjeno
podprejo, mogli uriti na mandat, naj se
vložijo samostojna nemška lista. Če radi-
kalc do 16. marca izpolnijo pakt ter iz-
vedejo restitucijo gotovih, Nemcem od-
vezitih zavodov, bo nemška lista prekli-
cana, sicer pa bodo Nemci listi za svojo
listo na volišče.

Za nedeljo se skliče v Novi Sad izred-
ni zbor zaupnikov, ki bo razpravljal o
spremembah v nemški volilni taktiki.

Za nositelja nemške liste v Mariboru
sta bila določena sodnik Neuner, nosi-
telj liste v Velikem Bečkereku odnoso
urednik Schauer, srezki kandidat nem-
ške stranke v Somboru.

Sklepi nemškega glavnega odbora so
bili sporočeni ministru Stojadinoviću.
Danes se trdi, da je prišlo do sporazu-
ma in da nemška lista v Mariboru ne bo
vložena. (To ni točno, kakor je razkve-
ti iz dejstva, da so Nemci ipak vložili
svojo listo. Op. ur.).

Ustanovitev Naprednega bloka v Lju-
bljani je tukajšnje radikalne kroge zelo
razočarala. Poročila pogr. namestnika so
se glasila povsem drugače.

Beograjski listi belečijo ljubljanski na-
predni kompromis ter ga komentirajo
povečini kot razveseljiv znak konsolida-
cije nacionalnih elementov.

Prve volilne prognoze

OPASNO NARAŠČANJE ODPORA PROTI RADIKALSKEMU — TE-
RORJU. — VEDNO VEČJE RADIKALSKE ZAGATE.

Beograd, 20. februarja. pg. Glavni od-
bor demokratske stranke je danes napra-
vil splošen pregled čez demokratske
kandidature, ki so postavljene v vseh
volilnih okrožjih države. Poročila se gla-
se od povsodi ugodno in se glas polnslu-
bena prognoza za volitve, da bo DS iz-
vojevala 97 do 100 mandatorov.

Tekom zadnjih dni so se izglasila še
nekatera nasprotstva med kandidati in
razcepjenih list so bo skoraj nikjer.
Glavni odbor bo pozval vse kandidate,
ki nastopajo proti oficelnim kandidatu-
ram, da takoj prekličejo svoje kandida-
ture, ker bodo sicer izključeni iz stranke.
To se nanaka zlasti na Kragujevac,
Pilot in Prokuplje. Spor v Bitolji je pa-
ravnan in je bila vložena kandidatska li-
sta s nosilcem drjem, Kumanudijem. V
večini okrožjih je demokratska lista prva.

Glavni odbor je prejel zadnje dni ob-
vestila, da odpor naroda proti nasilno-
sti in terorju oblasti opasno narašča.
Bati se le sredov. V vladi se je vrtila

danes konferenca, kaj storiti. Minister
Vujčić je satrjeval, da on ni kriv, tem-
več podreene oblasti.

Radikalni glavni odbor je v perma-
nencl. Situacija za radikale postaja ved-
no težja. Najnovejša težkoča je nastala
s nastopom samostojnega radikalnega
kandidata Lazarevića v Krajini proti Ve-
lezirju Janjkovića, ki bo gotovo propa-
del.

V Sarajevu je v presenečenje radika-
lov vložila listo tudi borinistična Srb-
ska stranka.

Največ kandidatnih (11) list so vložili
v Velikem Bečkereku (in v Mariboru.
Op. ur.).

PASIC RESNO BOLAN?

Beograd, 20. februarja. p. Zaradi pro-
bilnoga in prenapornega dela a pripra-
vami za volitve se predsednik vlade Pa-
sić ne počuti dobro. Njegovi prijatelji so
v resnih skrbih za njegovo zdravje.

Priprave za pogreb ministra Rašina

POGREB SE IZVRŠI BREZ CERKVENIH OBREDOV. — SOZALJE
PREZIDENTA MASARYKA. — VPRAŠANJE NASLEDSTVA.

Praga, 20. februarja. j. Truplo dr. Ra-
šina so danes prenesli iz zavoja za sod-
no medicino, kjer se je vršile mašna ob-
dukcija, v narodni muzej, kjer bo izpo-
stavljeno danes in jutri. Dnyon diplomati-
skega zbora, papeški nuncij v Pragi je
danes v imenu vseh diplomatskih zastop-
nikov izrazil dr. Henešu in češkoslovaški
vladi svoje sožalje ob prihiti smrti dr.
Rašina.

Predsednik Masaryk je podal zastop-
niški ministrskega predsednika lastnoru-
no pismo, kjer ga naproša, naj stavi
predlog glede zasedbe finančnega mini-
strstva ter izraža željo da bo novi fi-
nančni minister nadaljeval tradicije dr.
Rašina. Nadalje slavi predsednik zaslug
dr. Rašina za ustanovitve države ter po-
udarja izrecno kot njegovo največjo za-
slugo, da se je prevrat izvil brez
krvoprelitja.

Dalje sporoča predsednik Masaryk, da
je določil en milijon čeških krom za usta-
novitev (fonda, iz katerega naj se vzamo-
jo sredstva za dijake, ki se mislijo po-
svetiti filozofskemu delu dr. Rašina, dr-
žavni upravi.

Rašinov testament.

Praga, 20. februarja. a. Testament dr.
Rašina, datiran s dne 12. novembra 1922
je pisan lastnoručno in zelo kratk. Vse-
buje določbe, kako naj se v rodbini po-
stopa z njegovim premočnim in nepre-
močnim premoženjem. Dr. Rašin poleg
tega izraža željo, naj se njegovo truplo
seže ter naj pri krsti govori eden izmed

članov revolucionarne vlade s katerim je
28. oktobra izvršil prevrat, in sicer ali
dr. Švehla, dr. Soukup ali Šitberny.

Praga, 20. februarja. j. Z ozirom na
določbe dr. Rašina, naj se njegovo truplo
seže, je cerkvena oblast odklonila as-
stenco pri pogrebu. Kljub intervenciji mi-
nistra monsignora Šramka je praski
nadškof Kordaš z ozirom na testamen-
tarično odredbo dr. Rašina, vztrajal pri
prepovedi cerkvenih obredov pri pogre-
bu, češ da to predpisujejo tozadevne cer-
kvene določbe. Po pogrebu pa se devo-
ljene zadušnice.

Kdo bo Rašinov naslednik?

Praga, 20. februarja. a. V politični
krogi se imenujeta kot naslednika dr.
Rašina dr. Novak, dolgoletni sodetavec
dr. Rašina in pristaš njegove deflacijske
teorije, ter dr. Engliš, ki pa je odklonil
nasprotnik dr. Rašinove finančne politi-
ke, kar je še večkrat tudi javno izrazil,
češ da notranja vrednost krome ne o-
govarja zunanji vrednosti.

Žalna seja parlamenta.

Praga, 20. februarja. a. Današnja se-
ja narodne skupščine je bila posvečena
spominu pokojnega dr. Rašina. Seje so
se udeležile vsi ministri razen bolnega
ministrskega predsednika Švehla.

Predsednik parlamenta Tumaček je
imel krasen govor, v katerem je v lojih
besedah slavil zaslug pokojnika. Govor
predsednika so poslanci poslušali stoje.
Nato je bila seja v znak žalosti zaklju-
čena.

Angleški parlament odklonil intervencijo

LLOYD GEORGE PROTI FRANCIJI.

London, 20. februarja. a. Včeraj je
spodja zbornica pričela debato o skup-
nem izprominjevalnem predlogu liberal-
cev in nacionalnih liberalcev k odgovoru
na prestolni govor, v katerem se zahte-
va, naj se naprosi svet Zveze narodov, da
nemudoma imenuje komisijo izvedencev,
ki naj takoj poročajo o plačilni možno-
sti Nemčije in o najboljši metodi za ude-
stitev teh plačil. Lloyd George je v de-
bati sicer povdaril prijateljstvo med An-
glijjo in Francijo, obsodil pa nato brez
ovinkov okupacijo Poruhirja, češ da se
v situaciji glede reparacijskih plačil ni
zgledil ničesar, kar bi zahtevalo tak na-
stlni korak. Ako se sedanji korak Fran-

cije ponesreči, je konec z reparacijami,
ako se pa posreči, bodo troški tako ve-
liki, da se reparacije ne bodo moge do-
seči. Donar Law je storil najhujše, kar
je mogel, da je kot zaveznik odsvetoval
Franciji ta korak. Sedaj mora poskušati,
da reši Francijo iz zagate.

Donar Law, ki je takihladi adremo de-
bato, je izjavil, da je mnenje vlade, da
more francuska akcija roditi usodne po-
sledice. Zato meni, da sedaj na noben
način ne ni prišel čas za intervencijo.

Po govoru Donar Lawa je bil liberalni
izprominjevalni predlog odklonjen s 305
proti 156 glasovom.

Položaj v Peruhirju

Pariz, 20. februarja. l. Veliki odločne-
ga in konsekventnega postopanja fran-
coskih zasedlenih oblasti se nemški od-
por v razrednem orenlju vidno krila.
Sploh bi bil to izgniti, da ne bi ga ved-
no znova netili nekateri bovinisti, ki de-
lajo po nalogu nemške vlade in teške
industrije z vsemi močmi na tem, da se
zaselene pokrajine ne povrnujo z nor-
malnemu življenju, ker bi bilo to proti
interesom nemškega šovinizma in kapi-
tala.

V soboto in nedeljo se je v Poruhirju
zopet mudil predsednik republike Ebert
v spremstvu prosvetnega ministra Ho-
litzia in politnega ministra Stingla. Fran-
coske oblasti so aler vedele za njihov
prihod, a so se omejile na strogo kontro-
lo njihovega pohajja ter jim drugače ni-
so delale stitosti.

Pred odložitvijo v Angori

London, 20. februarja. j. Angoraka
narodna skupščina bo jutri pričela de-
bato o mirovni pogodbi.

Ohrambni minister angorske vlade je
predložil narodni skupščini zakonski
načrt za naknaden kredit 7 milijonov
turških funtov. Ker je to razmeroma
majhna vsota, vtilji v tem ugodno šan-
se za dosego mira.

Konferenca o Južni železnici

Rim, 20. februarja. a. Na današnji dru-
gi plenarni seji konference glede Južne
železnice se je v prvem čitanju razpravi-
ljalo o beneškem dogovoru in dodatnih
prodlugih posameznih držav. Pri razpra-
vi so prišli do § 14. Po prvem čitanju
se bo predlog izročil tretji komisiji, ki
razpravlja o dogovoru in ki je imela do-
sedaj že ved sek ta komisija bo izpre-
minjevalne prodloge ločila radikalnočno
in vnelinsko. Včeraj je prva komisija za
konvencijo glede prostega tranzita pri-
čela svojo razpravo ter jo danes na-
daje.

Radikalne perseku- cije v Mariboru

Inž. Vederjak odpuščen iz državne
službe in pogan na stanovanja.

Maribor, 20. februarja. Danes je pri-
šla v pisarno zastopnika aretiranih Or-
junašev dr. Serneca, kjer je bil navzoč
tudi odvetnik dr. Buštančič, gospodinja
aretiranega inž. Vederjaka ter podala
sleden izjavo:

«V nedeljo, 18. t. m. je bil inž. Vede-
rnjak aretiran radi suma, da se je udele-
žil napada na Cirilovo tiskarno. Inž.
Vederjak ima v hiši grofice Alberti v na-
jlonu eno sobo; v isti hiši je dr. Pfeifer,
načelnik urada za agrarno reformo, od-
stopil z Vederjaku kuhinjo, ki je spa-
daa k uradnim prostorom. Danes pa me
je dal dr. Pfeifer publikati in mi javil,
da je dobil brzojavko iz Beograda, s ka-
tero je inž. Vederjak odpuščen iz dr-
žavne službe. Dr. Pfeifer je naročil, da
mora inž. Vederjak takoj iskati drugo
stanovanja. Nagovarjal me je naj grem
zopet k preiskovalnemu sodniku Kramer-
ju in naj inž. Vederjaka pregovorim,
da prizna krivdo, ker so vse priče potir-
dile in da naj zlasti prizna, da je on vo-
dil ves napad na Cirilovo tiskarno. Da
bo dobil sicer 3 do 4 meseca zapora, tem-
pa ga morda kraj pomilosti.

Inž. Vederjak mi je pravil še prej,
da ga je dr. Pfeifer približno pred 3 ted-
ni vabil, da bi prestopil k radikalcem in
postal glavni tajnik radikalne stranke
češ, da dobi 100 K na dan. To ponudbo
je inž. Vederjak odklonil.

Preiskovalni sodnik Kramer mi ni do-
volil govoriti z inž. Vederjakom. Pri-
stavil pa je da se hoče jutri zaslišati;
če prizna, ga bodo izpustili iz preiskoval-
nega zapora.»

NAČELNIK ITALIJANSKEGA GENERALNEGA ŠTABA.

Rim, 20. februarja. l. Za načelnika ge-
neralnega štaba je imenovan feldjeig-
majster Carlo Montanari, dosedanji po-
večnik garnizije v Bariju.

Rekordi v volilnih skrinjicah

V Ljubljani sedem, na Kranjskem deset, na Stajerskem enajst kandidatnih list

KANDIDATURE V LJUBLJANI

Včeraj je bil zadnji dan za vložitve kandidatnih list. Za mesto Ljubljana je vloženo sedem list. Prva je SLS (Dr. Gosar, J. Pire); 2. NSS (Ivan Deržič, učitelj Ambrožič); 3. Socijalistična stranka delovnega ljudstva (dr. Lj. Perič, Ivan Makuc); 4. Napredni blok (prof. Josip Reiser, dr. Vladimir Ravnhirn); 5. Narodna ljudska stranka (dr. Ivan Susteršič, Karel Dermastija); 6. NRS, radikalna stranka (dr. Niko Zupančič, trgovec Vladimir Franke); 7. SSJ, oficijelna soc.-dem. stranka (Zvonimir Bernot, Miloš Trobunjak, kovač); 8. Radikalci so se šele v zadnjem trenutku odločili, da vložijo v Ljubljani posebno listo. To je njihovo maščevanje za napredni blok, ki je razbil mnoge špekulacije radikalnih maherjev, kateri so, kakor se čedalje vidi, po svetu govorili, k čemu niso bili upravičeni. Radikalci se motijo, ako menijo, da bodo napredni Ljubljančani dopustili h hudobne poskuse kršenja naprednih vrst.

Radikalci so se šele v zadnjem trenutku odločili, da vložijo v Ljubljani posebno listo. To je njihovo maščevanje za napredni blok, ki je razbil mnoge špekulacije radikalnih maherjev, kateri so, kakor se čedalje vidi, po svetu govorili, k čemu niso bili upravičeni. Radikalci se motijo, ako menijo, da bodo napredni Ljubljančani dopustili h hudobne poskuse kršenja naprednih vrst.

Radikalci so se šele v zadnjem trenutku odločili, da vložijo v Ljubljani posebno listo. To je njihovo maščevanje za napredni blok, ki je razbil mnoge špekulacije radikalnih maherjev, kateri so, kakor se čedalje vidi, po svetu govorili, k čemu niso bili upravičeni. Radikalci se motijo, ako menijo, da bodo napredni Ljubljančani dopustili h hudobne poskuse kršenja naprednih vrst.

VOLILNO OKROŽJE

LJUBLJANA - NOVO MESTO.

Za polješko volilno okrožje Ljubljana - Novo mesto ni bilo vloženih nič manj nego deset kandidatnih list, iz česar so sledečim redu:

- 1.) SLS (nosilec liste dr. Korošec).
- 2.) SKS (nosilec Ivan Pucelj).
- 3.) NRS (nosilec dr. Ivan Susteršič).
- 4.) NSS (nosilec R. Juvan).
- 5.) JDS (nosilec dr. Gregor Zerjav).
- 6.) Slovenska kmečka republikanska stranka (nosilec dr. Stanko Šibenik, Poljup pri Vrbovem).
- 7.) Socijalistična stranka delovnega ljudstva (nosilec Vlad. Fabjančič).
- 8.) NRS (nosilec dr. Niko Zupančič).
- 9.) Slov. republikanska (Novačana) stranka (nosilec Josip Mura, posestnik v Kandiji pri Novem mestu).
- 10.) Bernotova SSJ (nosilec Karel Kirovec, železniški uslužbenec v Ljubljani).

Zanimivo je bilo danes opazovati na delovnem središču takozvano polješko tekmo. NSS in JDS sta že v prvih dopoldanskih urah vložili svoje liste, proti polnočnem pa so se hodniki delovnega središča spremenili v tajništvo dirkalnice. Za vsakim ogledom si zapazili gručo ljudi, katerih voditelj je držal v rokah sešitek papirjev. To so bili predlagatelji raznih list, ki so se nahajali v tistem pa tem središčem medsebojnem boju, kdo bo vložil zadnjo skrinjico, to se pravi, komu bo uspelo, da pride kot zadnji pred zaključkom uradnih ur, torej pred 14. uro, v zapisnik delovnega središča predsednika dr. Pačeka. To je bilo zalegovanje, prisilsko vanja, umikanja, skrivanja — in vse to za prostovoljno in neprostovoljno klicanje! Od časa do časa je krožilo po hodnikih kak žurnalist, kakor acroplan, ki opazuje razvoj krvave bitke. Finale se je razvil med radikalci, Novačanovimi republikanci in Bernotovci. Prvi so imeli sicer v svoji sredi prečiščena lova, toda na potu so gotovo srečali staro babnico. Sreča jim ni bila mila in premagala jih je pretnost Novačanovih republikancev, ki pa so zopet podlegli prebrisani trakci Bernota. Tako je Bernotova SSJ dobila 10. in zadnjo skrinjico.

Volilni senat je imel popoldne sejo, da aprobra predložene liste. Čuje se, da sta bili SKRS (to je Radličeva čovječanska republika v kranjskem izdanju) in radikalna lista nepravilni.

KANDIDATSKIE LISTE

V MARIBORSKEM OKROŽJU.

Tam jih je enajst... Najznačilnejša je radikalna, ki je prava sramota za naše politične razmere. Na tej listi se je zbrala družba, ki govori za sebe in ne potrebuje nobenega komentara. Nič manj nego dva bivša komunistična prvaka, ki sta pri volitvah za ustavotvorno skupščino nastopala kot komunistična kandidata, sta sedaj na radikalni listi. Prvi Miha Koren, je bil nosilec komunistične liste ter je kot narodni poslanec bil vmešan v znane komunistične spletke, aretiran in končno izbran iz Beograda. Med vojno je bil listi Koren občinski pisar v Trbovljah in eden največjih avstrofilov in nemškutarjev, katerega se je vse balo. Drugi kandidat na komunistični listi je bil železničar Jože Nachitigall. Sedaj sta ova radikalca. Njima se je pridružil bivši kandidat NSS brat Blaž Zupanec v Laškem... To so po radikalne glasila »Jutrarnih Novosti« — »može, na katere lahko radikalna stranka s ponosom pokaže«... Med radikalnimi kandidati se nahaja tudi mariborski primarji dr. Janko Dermovšek in uradni beograjski prebivalec dr. Leopold Lenard. Nosilec te liste je pa finančni minister Stojadinović, katerega največja zaslug je po »J. N.«, da se mu je po-

ročilo popolnoma politični »lažnjivi kurs« dinarjal. Na svoji listi imajo radikalci tudi Nemce.

Da ne bi manjkali komičen moment, je radikalno glasilo en dan popreje, nego se je to res zgodilo, javilo, da je lista vložena in potrjena, kar da je »izrazilo navdušenje našega ljudstva« ter razočaranje in poperjenost pri nasprotnikih, zlasti pa pri demokratskih radikalnih listah. Lista ima še to posebnost, da navaja kar devet »nosilcev«. Za »nosilce« so avanzirali namreč tudi okrajni kandidati.

Presenečenje za široko javnost je nemška lista. Zadnje dni je bilo opaziti med Nemci živahen pokret, vršilo se je konference in odposlanec nemškega glavnega odbora iz Novega Sela dr. Neuner se je mudil v Celju in Mariboru. Nemci so na brzo roko začeli zbirati kandidate in podpisne ter so danes res vložili svojo listo, ki pomeni izživljanje, ker so na njo dali tudi renegate - nemškutarje. Hočejo torej zopet uganjati štajercijanstvo! Kaj je Nemce privedlo do samostojnega nastopa, se bo polagoma izvedelo.

Presenečenje je tudi nastop Stjepana Radiča, ki se je proti Novačanovi republikanski listi prijavil za nosilca svoje lastne kmečke republikanske liste.

Spored list v mariborskem okrožju je sledeči: 1.) JDS (nosilec dr. Kukovec). 2.) SLS (dr. Korošec). 3.) Slovenska republikanska stranka (dr. Novačan). 4.) Socijalistično - komunistična (nosilec Rudolf Golouh). 6.) Nemška lista (dr. Schauer). 7.) Slovenska kmečka republikanska stranka (Stjepan Radič). 8.) Bernotova SSJ (Fran Koren, pekovski mojster v Celju). 9.) Neolovna gospodarska stranka (nosilec Franc Zagorščak, posredovalec zemljišč v Mariboru). Ta stranka je postavila kandidate le v okrajih Maribor, levi in desni breg, ker drugod še nima pristašev. 10.) NSS (Anton Brandner). 11.) Radikalna lista (minister dr. Stojadinović). Predstavnik radikalcev za glavni volilni odbor so: dr. Mirko Grasselli, državni pravnik na dopustu; Janko Tavčar, veleindustriec v Mariboru. Namestnik: dr. Vilko Pfeifer, poverjenik okrožnega agrarnega urada v Mariboru, in Alojzij Slanovec, trgovec v Mariboru. Radikalna lista so vložili danes dve minuti pred 14. uro dr. Grasselli, dr. Pfeifer, Janko Tavčar, Alojzij Slanovec in strankin tajnik Trošt.

NEMŠKA LISTA V

MARIBORSKEM OKRAJU.

Nosilec liste Franc Schauer, urednik »Cillier-Zeitung«. Srežki kandidati:

Brežice: Anton Sentscher, posestnik Pušenci; namestnik Adolf Stammen, hišni posestnik, Ormož.

Celje: dr. Walter Riebl, odvetnik; namestnik Ivan Berna, trgovec, Celje.

Dolnja Lendava: Josip Fürthner, pekovski mojster, Ptuj, Ivan Staudt, posestnik, Ptuj.

Konjice: Franc Posseck, graščak, Polje; Karl Wesenschech, posestnik milna, Konjice.

Laško: dr. Walter Riebl in Ivan Berna.

Ljutomer: dr. Viljem Neuner, okrajni sodnik Bačka-Palanka; Julij Glaser, mestni stavbenik, Maribor.

Maribor levi breg: dr. Viljem Neuner, Julij Glaser.

Maribor desni breg: Valerijan Spruschina, mehanik, Ptuj; Milan Petek, slikar v Slov. District.

Mozirje: Josip Beriljs jun., trgovec, Rogatec; Pavel Pirich, usnar, Ptuj.

Murska Sobota: Josip Fürthner in Ivan Staudt.

Ormož: Anton Sentscher, Adolf Stammen. Murska Sobota: Josip Fürth, posestnik.

Prevalje: Ivan Schuler, posestnik, Slovenj Gradec; Jakob Fritz, posestnik, Dolga vas.

Ptuj: Valerijan Spruschina, Milan Petek.

Slovenjgradec: Ivan Schuler, Jakob Fritz.

Šmarje: Josip Beriljs jun., Pavel Pirich.

Predstavni listi za glavni volilni odbor so: dr. Otto Blanke, odvetnik v Mariboru, dr. Edmund Kupnik, odvetniški kandidat v Mariboru. Namestnika: dr. Lotar Mühlstein, dr. Fritz Juritsch, oboje odvetnika v Mariboru. Listo so vložili Julij Primer, dr. Wiestaler, dr. Kupnik, Karl Nassko in dr. Brandstätter, koncilijent pri dr. Oroselu.

Za nemško listo je tipično, da kandidira poleg nemškutarjev tudi Julius Olaser, ki je reden član in odbornik klerikalne stranke in ima posebno veliko besedo v klerikalni obrtni zvezi.

Šah

Simultanska šahovska produkcija. Jugoslovanski šahovski mojster vseučiliški profesor inž. dr. Milan Vidmar priredi danes, 21. t. m. ob 8. uri zvečer v šahovskem klubu v Ljubljani Narodni kavarni, (zadnja soba) simultansko šahovsko produkcijo. K prireditvi se valjbo vsi ljubljanski šahisti brez izjeme. Oni, ki imajo svoje deske, naj jih prinesejo seboj. Pri tej priliki bo najbrže tudi kratko predavanje o šahu.

Politične beleške

† Javen shod Jugoslovanske demokratske stranke za pojansko dolino se vrši v nedeljo, dne 4. marca 1923 ob 3. popoldne v Sokolskem domu v Gorenji vasi nad Škofjo Loko. Sodelujejo iz občin: Poljana, Trata, Javorje in Oselica valimo, da se shoda zanesljivo in mnogobrojno udeležo.

† Volilni shod JDS v Celju. V četrtek, dne 22. februarja se vrši v gostilniških prostorih Narodnega doma sestanek učiteljske vsob šol, davčnega okrajnega oblasti in davčnega urada, ki je namenjen razgovoru o volitvah v narodno skupščino.

† Kraljeva organizacija JDS v Hrastrniku je imela v soboto svoj glavni letni občni zbor, ki je izpadel zelo ugodno. Udeležba je bila lepa in svoj pristop k stranki je prijavilo zopet več vrlih mož izmed delavstva, zlasti pa izmed rudniškega poduradništva in uradništva, ki je sedaj po večini v JDS. G. ravnatelj Gnuš je razložil program stranke ter se dotaknil raznih aktualnih vprašanj. Vsestvo organizacije se je izrazilo tako: le: g. Završček, predsednik; g. Gnuš, podpredsednik; g. M. Roč, tajnik; g. Dolinšek, blagajnik. Nadalje so v odboru zastopniki vseh stanov. Imena odborovkov jamčijo, da se bo delalo z vso vno v korist naroda in stranke in s tem obenem v korist vseh, ki so v stranki združeni.

† »Napreje« prenehal izhajati. Oficijelno glasilo SSJ (Bernotove stranke) »Napreje« včeraj ni več izšlo. Čujemo, da je tiskarna ustavila list, ker g. Bernot ni mogel več plačevati računov.

† »Korunov puč« K tej noči nam piše gosp. dr. M. Korun: »Zopet sem prišel apelirati na Vašo prijaznost in prošnjo, da priobčite z ozirom na Vašo iz »Napreja« posneto vest »Korunov puč« sledečo vstavec: Brez moje vednosti »mo me zastopnik Bernotove organizacije v pogajanjih z mariborskimi socijalisti predlagali za nosilca liste na Stajerskem. Jaz sem izjavil, da sem pripravljen to kandidacijo sprejeti, če se more z njo doseči razločitev razmer v stranki. Maribor je to mojo kandidacijo odklonil, česar pa Mariborčanom nisem zameril, kar se je vidi iz tega, da sem še potem s vso silo forsiral mariborsko kandidatsko listo in da sem zaradi drugačnega stališča Bernotove organizacije iz nje izstopil. Pač pa so me nominirale kranjske Bernotove organizacije za nosilca liste na Kranjskem in v Ljubljani; te kandidature, kakor vsako drugo, pa sem odklonil.«

† Proglas frankovcev. »Hrvatska Misa« prinaša proglas frankovske stranke. Proglas bazira na kardinalni laži, kako so frankovci možko nastopili proti ustvarjanju te »danasnje faktične države«. Dejstvo pa je, da so frankovci dne 20. oktobra 1918 proglasili likvidacijo svoje stranke ter sprejeli sklep hrvatskega sabora, sloveč na narodnem in državnem edinstvu.

Po svetu

— Zopet poboj med fašisti in komunisti. V noči od nedelje na ponedeljek so se peljali videmski fašisti iz Venezona, kjer so »pomagali« pri občinskih volitvah za mesto Venezona, ki je hudo komunistično. Par kilometrov od mesta pri cestni pa so se zabarikadirali nekateri venozonski komunisti, ki so obstrelili več fašistov, ki so se peljali z avtomobilom. Zato so okrajli Videm, Tarcento, Gemona, Buia in Tricesimo odredili fašistovsko mobilizacijo in ko drugo jutro je množica črnih srajc poplavila Venzono, ga »razorožila« in vlekla na sodišče sedemnajst osumljenec. Mimogrede so se peljali fašisti še v Tolmezzo, kjer so požgali tamošnje delavsko čitalnico.

— Elektrifikacija švicarskih železnic napreduje, tako, da bodo vsa elektrifična dela na švicarskih progah dovršena že leta 1923, torej 5 let prej nego je bilo predvideno v prvotnem načrtu. Obratovanje na približno 1550 km dolgem železniškem omrežju bo zahtevalo okoli 400 električnih lokomotiv in motornih vagonov.

— Poboj med monarhisti in socialisti na Dunaju. V soboto zvečer je prišlo koncem monarhističnega zborovanja v XIII. okraju do hudega spopada med monarhisti in socialistnimi demokrati. Nekaj monarhistov je ubežalo na cestno železnico, ki je ravno vozila mimo. Sledili so jim delavci in v vagonu je prišlo do streljanja. En delavec je bil ustrelen v srce, dva monarhista sta pa težko ranjena. Strelci so aretirani.

Prosveta

Ljubljanska drama. Sreda, 21.: »Za pravdo in srce«. G. Četrtek, 22.: »Idijot«. Zadržek ob pol 8. 13. Petek, 23.: »Vojček«. E. Sobota, 24.: »Ugrabljene Sabinke«. D.

Ljubljanska opera. Sreda, 21.: »Nižava«. A. Četrtek, 22.: »Rigoletto«. Gostovanje g. Vesel-Pola iz Zagreba. D. Petek, 23.: »Gorenjski slavček«. V prid Udrženju gledaliških igralcev. Izv. Sobota, 24.: »Meistofeles«. B.

Mariborsko gledališče. Sreda, 21.: Zaprti. Četrtek, 22.: Gostovanje baletnega ansambla zagrebske opere. Izv. Sobota, 24.: »Schönher: »Ono«. Premijerata. A.

Gostovanje g. Tinka Vesel-Pola v Ljubljani. Sinodi je gostovala prvič v vlogi Lakme ošlčna zagrebska koloratura. Ga. Vesel-Pola. Zela je velikanski uspeh in bila po vsakem dejanju poklicana do šestkrat pred zastor. Imponirala je s svojo rafinirano izobolano pevsko tehniko, čustvenim in dramatsko živim petjem ter s izredno temperamentno igro in mimiko. Umetnica svojo partijo življi in v petju nikoli ne forsira glas; zato pa dosega intimitne efekte, ki so lepši nego se tako silen material. Poleg velimpatičnega gosta eta se odlikovala g. Zathay, ki je bil po glas, predavanju, igri in maski izbiran ter g. Kovač, ki je imel v vsakem oziru arecen večer ter je prejel dva venca, pač v znak priznanja za vzorno marljivost in vztrajnost. Gđa. Štiglirova, gg. Bratuš, Matačičeva L. dr. so bili povsem na svojem mestu; tudi zbor je pol lep, tal, včasih neritimno in je parkrat zašel v navekrižje z orkestrom. Opera je tempo-ramentno dirigiral g. Neffat. Na drugo gostovanje ga. Vesel-Pola v vlogi Gilde — »Rigoletto« opozarjamo našo publiko.

Z ljubljanske opere. Ga. Lovčeta je zopet okrevala in nastopi v petek v ljubljanski operi »Gorenjski slavček« kot Minka. — V korist Udr. gled. igralcev se uprizarji v petek po daljši pavzi zopet ljubljanska opera »Gorenjski slavček«. Ker je vedno veliko zanimanje, opozarjamo občinstvo, da si poskrbi vstopnice pravočasno. Narodna sprejema pisarna Udr. gled. igralcev, dramsko gledališče, pritišče, vsak dan od pol 2. do 4. pop.

Schönherjeva najnovejša drama v mariborskem gledališču premiera najnovejša drame znanega dramatika K. Schönherja »Ono«. Drama je bila dolelej uprizarjena samo na Dunaju in se nahaja v rokopisu. Kritika jo je pritekla med najboljša Schönherjeva dela. Duhoviti dramatik je v nji silno poudaril odsko tehniko: nastopata samo dve osebi — zdravnik in njegova žena. Poasku je tedaj tudi s te strani zanimiv, ker je nevaren. Pet dejanj pa samo dve osebi kljub temu pa je drama na Dunaju uspela. Nima dejanja, a v nji se razmahuje čez od viharne življenje: dva v bistvu različna značaja se krečeta in borita do uničenja slabšega; vsa drama je polna gibanja in napetosti. »Ono« rešuje zanimiv socialno-medicinski problem: ali smejo tuberkulozni starši roditi otroke? Na tem problemu se razbije življenje tuberkulozna zdravnika, tu zmaga instinkt prirode in materinstva, zmaga žena. Mariborsko gledališče občin stvo pričakuje uprizaritev z velikim zanimanjem.

Mariborsko gledališče. V nedeljo je ob polnem gledališču gostoval v »Faustu« g. Knittel iz Zagreba, ker je g. Sovilski iz Ljubljane gostovanje nenadoma odpovedal. V vlogi Siegela je z uspehom nastopila gđa. Kogojeva, Knittel, Arhipov in ga. Mitrovičeva so bili zopet mnogo aplava. Ga. Mitrovičeva pa se bo morala potruditi da spopolni tudi igro, ki jo je gđa. Susteršičeva boljše podala. V petek dne 23. februarja se vrši premiera operete »Pri treh mladenkah«. To opereto stejejo med najprijetnejša Schuberthova oderska dela in je tela povsod kreden uspeh.

Ličarjev koncert v Ljubljani. Prarna filharmonična dvorana v ponedeljek ravno ni bila, toda zdi se nam, da je bolj polna, kadar funkcionira tista žalostna kinematografska plahta, ki vsi kakor bel memento na stoni in čaka, da se muze izselijo iz hiše, da bo mogla zopet nuditi svojo banalno zabavo. — Profesor Ličar nam je v ponedeljek zvečer imponiral po svoji mehki legatogri in svoji intuitivno-muzikalni reprodukciji. Vsakega izmed šestih delov Kreiseriane je izrazilo individualizirano, da so stali drug poleg drugega kakor zbirka zanimivih psiholoških tipov. Glazunovega variacije na ruski tema so mojstrski kos, pisan za orkestralnega komponista proscnetljivo klavirski. Za Milčevičeva stvari se je bolj težko navdušiti: nimajo muzikalne moči in so časovno zastale. Ves svoj silni temperament je mogel položiti g. Ličar v ritem Smetanove skladbe, ki je faktično ukresala ogenj v publiko. Pri tem je pokazal pianist silno kulturo igranja v forte-mestih; žel je obilo ploska in je moral še nekaj dodati. Dosegel je prav lep umetniški uspeh.

Sport

Sestanek smučarjev Ljubljanskega sportnega kluba radi nedeljske tekme se vrši danes zvečer ob 8. uri v kavarni Zvezda. Načelnik sekcije.

Ljublj. nogometni pcdsavez. (Službeno) Seja poslovnega odbora se vrši v četrtek 22. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Sportni zvezi, Narodni dom. Po seji posl. odbora točno ob pol 9. uri seja upravne odbora. — Tajnik.

Smučarski odsek sportnega kluba »Itrija« v Ljubljani pozivlja vse svoje člane na sestanek, ki se vrši v četrtek ob 8. uri zvečer v Prešernovi sobi pri Novem svetu. Ker se bo razpravljalo o nedeljski smučarski tekmi, se prosil polnoštevilno udeležbo.

Sokol I. v Ljubljani, pozivlja svoje članstvo, da polnoštevilno izkažejo zadnjo čast preminulemu br. dr. Ivanu Tavčarju, ki si je stekel za naše društvo težnje mesto časti in dobrotornosti. Umrli brat je v cel svoj preteklosti združeval v sebi vzorno sokolsko harmonijo svobode, čednosti, združeno z

dolednjim sfo značaja in prepričanosti. Ohranite mu kvalečen spomin. (Člej sa-vezni pozivi!) — Odbor Sokola I. in društva za Zvezdo.

Jezdni odsek Sokola Ljubljana, se vedeži pogreba br. dr. Ivana Tavčarja star., ki se vrši 22. t. m. ob 4. uri izpred mestnega magistrata. Polnoštevilna udeležba dolžnosti! Prijave splošna br. tajnik Milan Sterlekar v Mestni hranilnici. Zdravot!

Sodnija

Proces Vošnjak contra »Slovenec«. Leta 1921 je posl. dr. Bogumil Vošnjak v ustavotvorni skupščini v svojem govoru omenjal znano izjavo slovenskih kulturnih delavcev ter pri tej priliki trdil, da so duševni otcil manifesta dvojica bibliotekara blivše dvorske bečke biblioteka. S to enunciacijo dr. Vošnjaka, ki je bil takrat še vsenčistiški profesor v Ljubljani, se je pečal univerzitetni svet ljubljanske univerze ter podal izjavo, v kateri obsoja dr. Vošnjaka, da je v svojem parlamentarnem govoru očital vseučiliškemu profesorju dr. Prijatelju avstrijskantsstvo. Z ozirom nato je priobčil »Slovenec« meseca julija 1921 članek »Obsojda«, v katerem je med drugim ljuto napadal dr. Vošnjaka, ki je bil takrat kandidat za poslanika v Pragi, da ni mož, ker je vedoma govoril neresnico.

Včeraj se je radi tega vršila na tožbo dr. Vošnjaka pred senatom dež. sodišča v Ljubljani obravnava proti odgovornemu uredniku »Slovenca«, Milhi Moškercu, zaradi prestopka zoper varnost časti. Obtoženec je nastopil dokaz resnice in zaslišano je bilo več prič, med njimi glavni minister na razpoloženju dr. Zerjav in dr. Kramer, vseuč. profesorji: dr. Prijatelj, dr. Kidrič, dr. Dolenc, dr. Hauptmann, dr. Lajnc. Dokaz resnice se obtožencu v nikakem oziru ni posrečil, vsled česar je bil odgovorni urednik »Slovenca« obsojen na 1000 Din globo, ali 10 dni zapore. Pri obravnavi se je tudi ugotovilo, da dr. Vošnjak ni mogel očitali avstrijskantsva prof. Prijatelju, ker je notorično (kar je posebej poudarjal priča dr. Zerjav), da je dr. Prijatelj že za časa vojne dejansko pokazal, ne le, da ni bil avstrijskants, temveč da je iskreno želel postanek naše narodne države.

Objave

* Mestni magistrat vabi Mišne posestnike, da na dan pogreba častnega meščana in dolgoletnega župana g. dr. Ivana Tavčarja po možnosti razobesijo žalne zastave, zlasti ob progi spreveda, to je ob magistrata - Stritarjeva - Prešernova ulica - Dunajska cesta do sv. Krištofa.

* Ljubljanski v Zvezi včlanjeni moški zbori se udeležo pogreba g. dr. Ivana Tavčarja korporativno z zastavami in pojo O. Devovo »Vigred se povrne« ter J. Pavličeve »Narodno nagrobnico«. Zbirališče v četrtek ob pol 4. uri popoldne pred mestnim magistratom. Arhivarji naj prinese note seboj!

* Tovariši »Jadranašt«. Preminul je častni član našega društva g. dr. Ivan Tavčar. Izkažimo mu poslednjo čast s polnoštevilnim spremstvom na njegovi zadnji poti. Udeležimo se pogreba z žalnimi trakovi. — Odbor.

* Tovariši Triglavani! Udeležite se polnoštevilno s trakovi pogreba našega častnega člana, pokojnega gospoda dr. Ivana Tavčarja. Zbirališče ob pol 4. pred univerzo. Odbor.

* Gasilci! Pogreba velezaslužnega dr. Ivana Tavčarja, ki je bil častni član Ljub. prostov. gas. in reš. društva se udeležo to društvo korporativno, Vabimo vsa gasilna društva, da se vsaj po deputacijah udeležo pogreba, ki bo v četrtek 22. t. m. ob 4. pop. Zbirališče točno ob pol 4. pred Mestnim domom. Oprava: slavnostni krog s čepico brez sekire. —

* Poziv Mišnim posestnikom! Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani poziva gg. hišne posestnike, naj v znak žalosti ob izgubi svojega bivšega zaslužnega predsednika, dolgoletnega člana, bivšega ljubljanskega župana, neustrašnega zagovornika naših pravic g. dr. Iv. Tavčarja, razobesijo žalne zastave. Pogreba se udeležimo po možnosti vsi. — Predsedništvo.

* Vsem trgovcem. Da spodobno počastimo tudi ljubljanski trgovci spomin blagopokolnega gosp. dr. Ivana Tavčarja, odredjam, da so v četrtek, dne 22. t. m. vse trgovine od 4. ure popoldne dalje zaprte ter pozivljamo vse člane gremilja, da se polnoštevilno udeležo pogreba. Načelnik Fran Štupica.

* Gospodarski odsek Sokola Ljubljana vabi vse člane in vse, ki so sodelovali ne miškeradi, na sestanek v četrtek 22. t. m. ob 8. uri zvečer v odborovi sobi v Narodnem domu.

* Celjsko pevsko društvo ima svoj redni občni zbor v sredo, dne 21. februarja t. l. v mali dvorani Narodnega doma ob 20. uri. Dnevni red običajen.

* Zadruga mesarjev in prekajalcev v Ljubljani uljudno vabi vse člane na polnoštevilno udeležbo pri izrednem občnem zboru, ki se vrši jutri 22. februarja popoldne ob 4. uri v gostilni Petra Kosača v vrtnem salonu.

* Kino Matice v Ljubljani predvaja od 19. — 21. t. m. grandiozno detektivsko dramo »Človek s pol telesa«; kralja podzemskih razbojnikov. Od 22. — 25. t. m. pustolovska drama »Maciste I kaznjenci«. v glavni vlogi znameniti »Maciste«.

Domače vesti

Sožalje vlade k smrti dr. Tavčarja. Ministrski predsednik Nikola Pašić je poslal večerj pokrajinskemu namestniku Hribarju brzojavko, v kateri v svojem in v imenu vlade izraža sožalje rodbini pokoj. dr. Tavčarja. Namestnik Hribarj je takoj posetil rodbino pok. dr. Tavčarja in jej izrekel sožalje imenom vladu. Z namestnikom je posetil rodbino dr. Tavčarja tudi minister Velizar Janković, ki se je mudil v Ljubljani ter je izrazil svoje najtopljše sožalje. Ministrski predsednik Pašić je odredil, da se pogreb dr. Tavčarja vrši na državne stroške. Na krsto bo dala vladna položaj venea.

V imenu JDS za mariborsko oblast je minister n. r. dr. Kuvcevic izrazil sožalje umrlega dr. Ivana Tavčarja sožalje na brdki izgubi.

Krajevna organizacija JDS v Kočevju nam pošilja ob smrti dr. Ivana Tavčarja slolečo brzojavko: Žalujemo ob smrti velikega moža in predstavnika osvobodilnih idej dr. Tavčarja.

Holečkova proslava v Ljubljani. Jugoslovanska - češkoslovaška liga v Ljubljani priredi dne 25. februarja ob 11. dopoldne v univerzitetni dvorani predavanje o pisatelju in novinarju Josipu Holečku, ki izpolni dne 27. februarja 70. leto svoje dobe. Josip Holečko, predsednik združenja češkoslovaških novinarjev, je s številnimi spisi in članki vneto pospeševal medsebojno spoznavanje češkoslovaškega in jugoslovanskega naroda ter zato v polni meri zadužen, da se naša javnost v obilnem številu odzove vabilu lige ter se udeleži te proslave. Govoril bo dr. Ivan Lah. Vstop prost.

Prometni minister dr. Velizar Janković je prišel 20. t. m. z dopoldanskim vlakom, ki pa je imel večurno zamudo, preko Karlovca v Ljubljano. Danes se pelje na Bled, odkoder se povrne popoldne naravnost v Beograd.

Dvorski ples, ki se je vršil dne 18. februarja, je uspel — kakor poročajo iz Beograda — sijajno. Prisotnih je bilo okoli 700 oseb. Kralj in kraljica sta otvorila ples s kolom. Zapustila sta dvorano okoli 1. ure po polnoči; tla pa je trajal do 3. ure.

Pokojsna učiteljica in učiteljice. Ministrstvo prosvete je odredilo, da imajo učiteljice in učiteljice ljudskih šol v Sloveniji, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini ter v Hrvatski in Slavoniji pravico do pokojnine od dneva vstopa v učiteljsko službo. Dokler ne potože praktičnega izpita, imajo učiteljice in učiteljice pravico do pokojnine v iznosu polovice plače. Po položnem praktičnem izpitu morajo za pokojnino in napredovanje najmanj pet let službovati v stalni učiteljski službi od časa, ko so položili praktični izpit.

Mariborska afera. Pod tem naslovom priložuje geografska »Politika«, ki je natančno poročala tudi o celjski aferi, daljše poročilo iz Maribora, ki ostro, a pravično kritizira defetistično delo mariborskih klerikalnih listov, kakor tudi radikalno barantanje z Nemci. Nas more samo veseliti, da tako ugleden beografski list, kakor je »Politika«, objektivno obvešča svoje čitatelje o naših razmerah, ki so ne le v jugoslovanskih krajih države, ampak tudi v prostoloci sami še vse premalo znane.

Zborovanja v Mariboru. Za danes so sklicali klerikaleci ob pol 20. uri javen shod v Gambirino dvorano, kjer hoče ta Žebot in dr. Jerovšek napadati Orjuno. Radi teza sklicuje Orjuna isti večer ob 18. velikim protestno zborovanjem svojih članov v Narodni dom. Pomirjeni duhovi se bodo torej vnovič razburili.

Vollna železnica. Pokrajinska uprava razglasa: Na ponovno urgenco ministra dr. Zupanića v vladi in pri ministru zaobračaja se je ustanovila sekcija za trasiranje železniške proge Kočevje - Stari log - Vrbovsko in Črnomelj - zveza s to progo, kakor tudi za progo St. Janž - Sevnica. Za načelnika sekcije je imenovan inž. Rudolf Kavčič, za člana pa Leopold Stibilj. (Isto vest smo čitali pred približno dvema mesecema, pa se ne vemo dobro spominjati, v katerem namenu je bila takrat objavljena. Sedaj gre za kuglice in se morda res izplača — vsaj pri Kočevjarjih.)

Boj proti spekulantom z devizami. Do 15. februarja je finančno ministrstvo na podlagi pravilnika o trgovanju z devizami in valutami kaznovalo že celo vrsto spekulativcev. Celokupna vsota kazni znaša 9.972.000 dinarjev; od tega je bilo vplačanih dosedaj že 3 milijone 775.000 Din.

Se o aferi tvrdke Hacker & Co. Včeraj je prišel v Beograd inspektor finančnega ministrstva Starčević, ki je posočal finančnemu ministru o rezultatih preiskave, ki jo je vodil v Zagrebu radi konkursa tržaške tvrdke Hacker & Co. Po njegovem poročilu so poleg dosedaj že znanih oseb in zavodov, ki so bili odkriti že takoj po polnomu tvrdke, vpleteni v afero tudi razni ugledni zagrebški trgovci. Finančno ministrstvo stoji na stališču, da so tudi ti sodelovali na padcu dinarja in bodo zato kaznovani z denarno globo 300.000 do 500.000 dinarjev, prizadetim bankam pa bo tudi odvzeto dovoljenje trgovanja z devizami in valutami. Dosedaj je končana preiskava proti 22 zagrebškim podjetjem, v prvi vrsti proti Eskompt. i. banki, pričakovati pa je še nadaljnjih uveljav.

Insolvenca Cooperative Giuliane v Trstu. Cooperative Giuliane v Trstu, konsumna zadruga, ki je bila ustanovljena kot konkurenca delavskim konsumnim združenjem (Cooperative Operarie) je ustavila plačevanje in prosila za 200odstotno poravnavo. Vzrok insolvence je bil požar trgovine na trgu Goldeni in pa splošna kriza v trgovini. Glavni upnik je Narodna zveza zadrug, ki je posedovala zadruzi dva milijona lir. Koliko znašajo pasiva, še ni znano. Zadevo ima v rokah tržaško sodišče.

Poražena komitaška četa. Mod v ssema Bezikovo in Preseko v Makodoniji je naletela orožniška patrulja na komitaško četo, ki je imela namen izropati vas Preseko. Razvil se je boj, v katerem je bil en komitaški ubit, eden težko in dva lahko ranjena. Drugi so pa zbežali preko meje. Pri mrtvem in težko ranjenem komitašu sta se našli — bolgarski vojaški puški.

Ali res — atentat? Kakor čitamo v spitskih listih, je tamkajšnja policija aretirala nekoga ismeda Kurtagića iz Vlasenice v Posni, mladeniča v starosti 26 let, ker je »nekoliko pristahev in prijateljev dr. Trumbića posumnjalo, da je Kurtagić hotel iz političnih razlogov izvršiti atentat na dr. Trumbića.« Ta sumnja je nastala vsled tega, ker so videli, da je Kurtagić prišel v Trumbićevo stanovanje. Pri preiskavi je policija našla pri Kurtagiću namesto bomb in revolverjev — album avstrijskih patrijotičnih slik iz vojne dobe, katere je vedno nosil v svojem ročnem kovčku. Kurtagić se pridržal v zaporu, dokler ne doseje informacije od policijske uprave v Sarajevu. Kurtagić je izjavil, da je pristaša — hrvatskega bloka.

Nacionalistično zborovanje v Zemunu. V nedeljo so se vršilo v Zemunu veliko zborovanje nacionalistov, katerega je otvoril predsednik krajevnega odbora Momčilo Sokić, ki je naglašal potrebo solidne organizacije, ki bi pomagala ideo narolnega in državnega odnosa. Tajnik Milan Živković je govoril o programu organizacije, dr. Ivo Mogorović pa o ideji jugoslovanstva. Bilo je navzočih mnogo beografskih gostov.

Novi pravilnik za pošto službo. Dne 1. marca se uveljavi pri vseh poštah naše kraljevine novi pravilnik za tuzemski poštni promet, ki vsebuje veliko novih in tudi za občinstvo važnih predpisov, ki se od dosedanjih bistveno razlikujejo. Poštna direkcija v Ljubljani privarčija slovenski prevod novega pravilnika. Interesenti se opozarjajo na slovenski poštni pravilnik, ki bo stal 10 dinarjev. Dobival se bo v pomožnem uradu poštne direkcije v Ljubljani, ako se ga naroči do konca tekočega meseca.

Stanovanjska sodišča. Iz Beograda se brzojavno poroča: Ustanovljeni je pet stanovanjskih sodišč za Slovenijo v Ljubljani; za Srbijo, Črno goro in Vojvodino v Beogradu; za Hrvatsko in Slavonijo v Zagrebu; za Bosno in Hercegovino v Sarajevu; za Dalmacijo pa v Splitu. Ta sodišča rešujejo stanovanjske zadeve v zvezi in instanci ter so njihovi sklepi končno veljavni.

Velika železniška nesreča pri Kotorbi. V pondeljek, dne 19. februarja ob 18. uri se je pripetila v Murakereszturu pri Kotorbi velika železniška nesreča, ki je zahtevala več človeških žrtv. Na postaji je stal tovorni vlak iz Barosa in na postajo je privozil brzovozni tovorni vlak št. 933 iz Pragerskega. Vseled nesporazuma pri signalih je zavozil brzovozni tovorni vlak v stojnega tovornega. Obe lokomotive in več vagonov je skočilo s tira. Prilježni voz pragerskega vlaka je bil popolnoma zdrobljen. Prilježnik Jakob Kitak in kurjač Jožef Hajšek sta ostala na mestu mrtva. Strojevodja Karel Gabrišček iz Pragerskega je dobil težke notranje poškodbe, zavrtaču Karlu Mlakarju je zdrobilo levo nogo. Oba težko ranjena so prepeljali v mariborsko bolnico. Škoda je velika.

Odlikovanja v šolski službi. Odlikovani so: z redom sv. Save 4. vrste Božidar Valenta, nadučitelj v Ljubljani; z redom sv. Save 5. vrste pa: Jerica Zemljani, upraviteljica gospodinjke šole v Ljubljani; Konrad Barle, nadučitelj v Metliki; Zivana Mitrović, učiteljica v Ljubljani in Slobodan Živojinović, učitelj v Rojancih.

Izpremembe v državni službi. Državni svetnik dr. Stefan Sagadin je imenovan za člana stalnega pravniskega odbora pri generalni direkciji državnega pravnega zastopništva. Ostavko na državno službo sta podala: inž. Herbert Schoeppl, župski komisar pri direkciji žup v Ljubljani in Kristijan Pertot, višji geometer v Kamniku. Simon Meršol, inspektor finančne kontrole v Ljubljani, je stalno upokojen. Istotako tudi Ivan Brus, rudarski računski oficijal v Zabu-kovel.

Zdravstveno stanje v Ljubljani. V tednu od 11. do 17. februarja se je v mestni občini Ljubljani rodilo 28 otrok, umrlo pa je 19 moških in 7 žensk, skupaj torej 26 oseb in sicer: 7 oseb za jetiko, 4 za srčno hibo, 3 za rakom, 2 za možgansko kapjo, 1 za živčnega elabotja, 8 oseb valed drugih naravnih smrtnih vzrokov, 1 oseba pa vsled slučajne smrtne poškodbe. Na infekcijsnih boleznih sta oboleli dve osebi: 1 na davici, 1 pa na duševnem kašlju.

Inspekcija dela v Celju. Uradno se nam sporoča, da se res opusti inspekcija dela v Celju. Pravzaprav je ista bila

sklepana že v srednje vladarstvu na ustalno politiko s dne 28. avgusta 1922. »Uradni list« s dne 28. decembra 1922. Skoro ves njen delokrog je dodeljen inspekciji dela v Mariboru, kamor naj se val interese obrabja za vsako zadevo ter naslovljajo svoje vloge, ki se tičejo njenega delokroga. Glede vodstva razširjene mariborske inspekcije dela pa ni so nastale nikake spremembe.

Srebrna poroka. V krogu svojih sodrnikov sta obhajala včeraj v Ljubljani srebrno poroko Fran in Ana Reandla iz Krškega. Na mnoga letal

Za šole ni kuriva. Kakor nam poročajo, se s današnjim dnem začnejo ukle ne pouk na dveh državnih zavodih, in sicer na državnih tehniški srednji šoli in na dr. trgovski akademiji — ker je zmanjkalo kuriva. Vaz prizadevanja, dobiti potrební kredit za nabavo premoga, so ostala brezuspešna. Zato mora pouk na najvišjem in največjem obrtnošolskem in istočasno tudi na najvišjem trgovskem učnem zavodu v Sloveniji prenehati. Poleg teh dveh šol morajo prenehati tudi druge učne prireditve, ki so nastanjene pod streho tehniške srednje šole (prej državna obrtna šola), namreč delovanje na keramičnem oddelku, pouk v kolar-skem tečaju in v tečaju Urala za pospeševanje obrta. Prizadetih je nad 800 učencev in učenk.

Promenada v Selenburgovi ulici. Prejeli smo: V nedeljo popoldne je igrala v ljubljanski Zvezdi kakor običajno, god ba Dravske divizije. Dan je bil lep, skoraj pomladanski in Zvezda polna. Občinstva je bilo toliko, da je bila tudi v Selenburgova ulica polna. Mislimo torej, da ob taki priliki ni umestno, da se po tako napolnjeni ulici voz. V nedeljo je pridrljal med množico izvošček in konj se je začel valed godbe plašiti. Daga niurno prijel neki gospod, bi se bila zgodila lahko nesreča. Ako izvošček sami niso toliko previdni, da bi valed vožnje po napolnjeni promenadi lahko trpeli škodo — da ne govorimo o obzirnosti do občinstva — bi bilo prav, da bi se za tisto uro določila za vozove druga pot.

Nenavaden uspeh »Triglavanke« plesa v Mariboru. Iz Maribora poročajo, da je vrge »Triglavanke« plesa, ki se je vršil dne 3. februarja v Mariboru nekaj nad 150.000 kron čistega dobička, ki se bo uporabil za revne »Triglavanke«.

Originalni ribniški venec, ki je bil poklonjen pevskeemu zboru Glasbeno Matice v Ljubljani o priliki njegovega nedeljskega koncerta v Ribnici, je razstavljen v izloženem oknu Matične knjižarne v poslopu Filharmonične družbe na Kongresnem trgu. Venec je vzbudil splošno zanimanje valed lire, ki je pridržana na vencu in sestavljena iz raznoterih minjaturnih izdelkov ribniške »atbe robe«. tega slavnega izdelka domače obrti naših vrlih in vstrajnih Ribničanov.

Pobiranje pasjega davka v Ljubljani. Pobiranje pasjega davka za leto 1923 se je pričelo včeraj. Ta davek je plačati v okrožju ljubljanskega mesta za vsakega psa, izvzemši za one, ki so za varstvo samotnih posestov neobhodno potrebni. Lastniki psov naj si preskrbe za to leto veljavni pasji znak najkasneje do dne 1. marca 1923 pri mestni blaginjalni proti plačilu 100 Din. Z osirom na § 14 izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka opozarjajo se lastniki psov, naj pravočasno vplačajo tako, ker bo polovil končaj od 1. marca dalje vse one pse, ki se dobe na ulicah brez veljavni znakov.

Vojaški novinci, ki so prihajali zadnje dni v Ljubljano, so napravili v pija-nosti med vožnjo v železniških vozovih precej rabuk in škodo. Razbili so več oken in vrat. Prijavljeni so vojaškim poveljstvom, kjer se bodo zadeve poravnale. — Novinec Anton Janšić je udaril v svoji razposajenosti v okno stanovanja Anje Lončarjeve, razbil isto in se pri tem tako poškodoval, da so ga morali odpeljati v bolnico.

Motorna brigadna s konjsko priprego za Domžale. Istočasno z avtomobilno motorno brigadno za Ljubljano, je pri-speja iz Linca tudi motorna brigadna s konjsko priprego za Domžale. V nedeljo so prišli gasilci iz Domžal na okrašenih vozovih v Ljubljano, odkoder so potem v spremstvu odpeljali brigadno domov. V Domžalah se je vršil slavnostni sprejem z nagovorom župana, nakar je sledila takoj preizkušnja brigadine v tovarni Bistra, ki se je obnosla izvistno in v splošno zadovoljnost. Prisostvovali so ji poleg župana ter gasilcev tudi inž. Rosenbauer iz Linca, starosta gasilske straže Fran Barle iz Ljubljane in nadzornik ljubljanskega gasilskega urada, Janez Kolesa. Brigadna je velikega pomena za Domžale, ker je tamka jako razvita industrija in je tako poskrbljeno za požarno varnost v veliko večji meri, kakor do sedaj. Upamo, da se bodo zganila tudi druga mesta, zlasti ona, kjer je razvita industrija, kajti le s modernim orožjem je mogoče napovedati požarom odločen in tudi zmagovalec boj.

»Avtomobilisti« na Vileu. V nedeljo zvečer je zavozil znani avtomobilist tudi na Vile. Prijeljal se je s šentjakobskimi igralci. Vkljub blatu in slabi viški razsvetljavi se je njegova vožnja silajno posrečila, ker je bilo vodstvo v dobrih rokah. Državni pravdnik ne bo imel vzro ka posegati vme. Občinstvo je napolnilo dvorano viškega lokala in je delovala večer smeha, kakor ga že dolgo ni bilo. Predstava je sijajno uspeša in je leteli da vrli šentjakobčani zavozijo s avtomobilistom še kam.

Z Zidanega mosta nam poročajo: Dne 18. januarja je neki Ljubomir Mitlić ukradol na tukajšnjem kolodvoru iz vagona lepoga voia z vredností 12.500. Din ter

ga prvom razpisu na mesurju na Slov Dla. Mitlić se je železniškemu osebju predstavil kot spremljevalca vagona, v katerem je bila živina Milana Pasovca iz Zagreba. Železničarji so mu verjeli ter je lopov neovirano izvršil tatvino. — Dne 17. februarja je tukajšnje orožništvo izsledilo Mitlića na kolodvoru in ga iz-ročilo sodišču.

Slovenski fantje iz Vranje v Srbiji nam poročajo: Dne 31. januarja je slavil svojo krano staro 1. pešadijski polk v Vranji v Južni Srbiji, obenem pa tudi mesto Vranje 45letnico osvoboditve od turškega jarma. Krana slava se je obhajala na slovesen način. Ob desetih dopoldne je bilo v vojašnici polka po običaju v prisotnosti vraga molitva, meščanstva in šokola »sečenje kolača«. Popoldne je bilo v svečano dekorirani ter s svet-jevo ozlajani dvorani »Oficirskega doma« dobro pogosto vse močvo polka. Pri isti mizi so sedeli val oficirji s komandantom polka in komandantom mesta, krasen vzled res prave demokrati-je jugoslovanske vojske. Po obedu je govoril g. pukovnik Aleksander Stanković, ki je svoj govor zaključil s napisnicco Nj. Vel. kralju Aleksandru in kraljici Mariji. Trikratni gromki živio-klici so sledili njegovemu govoru, vojaška godba pa je zaigrala državno himno. V drugem govoru se je komandant polka g. Stanković spominjal padlih oficirjev in moštva I. polka v borbi za svobodo, nakar je adjutant kapetan Toma Stanković prešital dolg imenik padlih herojev. V nadaljnjem govoru je g. polkovnik poudarjal posebno naklonjenost Nj. Vel. kralja Aleksandra do junakega I. polka, ki se je boril tudi za našo Koroško ter predstavljal njegovo šestitko k slavi, g. adjutant pa je predstavljal še nad 50 šestitk, ki so pripele od različnih komand širom naše domovine. Sledila je deklaracija ter govor in šestitke komandanta mesta g. polkovnika Milorada Popovića. Po zaključku slavnosti se je pričela vojaška veselica, pri kateri je komandant polka plesal z vojaši vred narodno kolo. Slovenski fantje smo imeli pri tej slavi priliko videti pristrčnost in bratstvo pri-brskem delu našega naroda.

Požar na Jesenicah. Na železniški postaji na Jesenicah je požar uničil le-seno lopo, stoječo pri kurilnici, v kateri so se shranjevali razni aparati in arma-turji deli za lokomotive. Vse to je deloma zgorelo, deloma pa se rastopilo. Škoda znaša baje pol milijona kron.

Velik požar v Zagrebu. V Zagrebu je prošlo nedeljo nastal velik požar v poslopu tvrdke Aranjac & Popović. Požar je nastal v delavnici nekega soboslikarja, ker je bila pod preveč zakurjena. Ogrenj je uničil vso zalogo. Škoda znaša 6 milijonov Din.

Smrt pod ledom. Delavec Stipe Mršta iz Litana je šel te dni na delo v Livno. Da si okrajša pot, šel je preko zamrznjenega potoka. Led se mu je pod nogami udri in Mršta je izgnil pod ledeno skorjo. Trupla doslej še niso našli.

Poskušn samomor. Z Jesenic nam poročajo: Na Savi se je preteklo nedeljo zabolal v pijanosti s nožem 19letni tovarniški delavec Janez Dovžan. Rana ni globoka, ker je konica noža zadela ob prni koš. Dovžan je potogetil nož iz prsi in se hotel zabosti še enkrat, kar pa so navzoči preprečili. Ranjenca so pre-peljali v tovarniško bolnico.

Velikodusen ropar. Na poti od Lese do Begunj je doslej neznan možkal napadel ženo tovarniškega delavca Gabrijele Svetlina ter ji iz nahrbtnika iztegal večjo vsoto denarja. Ker je oropana žena prošla tolovajca, naj ji pusti trdo zasluženi denar, ji je ropar milostno vrnil tri bankovce po 100 Din. Potem je ropar izgnil v bližnjem gozdu. Orožništvo se zani-ma za »smiljenega« tolovaja.

Velike tatvine v okolišju Zagreba. V nedeljo so neznaní lopovi odprli s ponarejenim ključem kaššo Antona Novaka v Kamnem vrhu in ukradli za 12.000 K raznih moških oblek. Odprli so s silo tudi skrinjo, v kateri je imel Novak 8000 kron svojega denarja in 700 dolarjev (najmanj 70.000 Din), ki so bili last njegovega sina Josipa. Vrhutega so se po-lastili tudi stroja za striženje las. Iz Kamnega vrha so se podali tatovi v Am-brus in posetili najprej kaššo Franceta Hočevarja, kjer pa so dobili samo nekaj obleke. Pri Janezu Mukiću so se polastili končno nahrbtnika, v katerega so spravili vse ukradeno blago. Na zasledo-vanju zločincev so našli ljudje v bližini Ambrusa vso ukradeno obleko, denar in stroj za striženje las pa so storilec odne-sli s seboj. Najhuje so na imenovanem kraju prerledovali svoj plen in pustili manj vredne stvari na cesti. Jugoslovanski denar je obstojal iz različnih bankovcev, od delarskih bankovcev pa je bil eden za 500, dva pa po 100 dolarjev.

Specialist za tuje zimske suknje. V Beogradu je policija aretirala nekoga 50-letnega Filipa Jansena zaradi tatvin zim-skih suknj, ki jih je ukradel v raznih javnih lokalih po lastnem priznanju na policiji. 64. Aretiranec je čisto miren in ravnodušen in daje tudi naslove onih, katerim je ukradene zimske suknje pro-dajal. Tako se je dobilo že mnogo ukra-danih zimskih suknj, od katerih so bile mnoge že prenarajene in moria se dobi-jo tudi druge, ker Jansen ima izborni spomin in pore vedno nove naslove, ka-kor hitro se nanje spomni. Policija je tega specialista za zimske suknje izro-čila sodišču.

Cevili domačih tovarn Peter Kozina & Ko. z znaniko »Peko« so naj-boljši in najcenejši. Zahtevajte jih po-vodno. Glavna zaloga na drobno in debelo Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

Sela občinskega sveta v Celju

V Celju, 19. februarja.

Ob 18. otvoril župan dr. Hrašovec občinsko sejo ter imenuje overovalcem zapisnika obč. odbornika Rebeka in Modica.

Na podlagi odloka Viškega županskega sveta s dne 30. decembra 1922. se prizna starinarin voditeljem mestnih šol v izmeri 25% letne temeljne plače na istem zavodu. Vodovodnemu mojstru in pomočniku se honorira odslej nadurno delo v primeren razmerju z mesečno plačo. V domovinsko zvezo se sprejmejo Rojtni Anton, Kirbisch Josip in Cander Jurij.

Užitnina na meso se pobira odslej tudi od uvoženega mesa. Določil se najemlnina za poslovne prostore policijskega urada, trgovske in rudarske šole, ki so v mestnih poslopih. Parcelacijski načrti onega dela Jožefovega briha, ki je namenjen za stavbišče za vile, naj se takoj izvede po strokovnjaku, da se more ostali del pogoditi.

Glasom dopisa delegacije ministrstva financ se odobri 10% rezijski prispevek za pobiranje užitnine od strani države. Dovoli se enkratna izredna podpora v znesku 500 Din požarni brambi v Gaberju in 200 Din z nakupom kolekov bolnici v Zvorniku v Bosni.

Bakteriološki stanici v celjski bolnici se dovoli izjemoma poraba električnega toka v znanstvene svrhe. Pri reviziji porabe električnega toka pavšalirancev se je ugotovila precejšnja zloraba. Tem strankam se je električni tok ustavil, v bodoče pa se bo zahtevala od njih popolna odškodnina. Sportni klub Celje je ponovno prošil za prepustitev mestne Oslazije. Proti glasovom socialističnega kluba se sklne komisijončni ogled in ugotovitve pogojev.

Pavšaliranje nočnega davka se odloži, dokler ne bo potrebnih statističnih podatkov za to. Nekatere zadeve se vrnejo odsekou v izpolnilitev potrebnih informacij.

Ob pol 19. uri zaključil župan občinsko sejo.

Dopisi

CENTIBA V PREKMURJU. Pretekli teden so kmetje iz naše vasi naglali dva katoliška popa, ki sta prišla agitirati za znanega blivšega klerikalnega poslanca Kieklja. Povedali so jima, da ne marajo medveda za poslanca, ki je prespal celo leto v svojem brlogu v Črenšovcih, doma pa ljudem pripovedoval, kaj vse je baje dosegel za svoje vollice. Vemo pač predobro, da je med nami nabrane darove pošiljal neodrešenim strikanskim zamorčkom, za nas pa ni ukrenil nič drugega, kakor da so morali naši vojaši po nepotrebnem v Makedonijo in Črno goro. Zato naj prekmurški kmet voli samo kmetca-domačina demokratskega duha, ki pozna kmečke potrebe in zna ceniti kmečko delo in kmečke želje. Prekmurci bodo 18. marca oddali zato svoje glasove domačinu Stefanu Kuharju iz Markiševca pri Murski Soboti.

VRTACE PRI SEMIČU. Na novega leta dan sta bila posestniku Plutu na Vrtačah pri Semiču ukradena dva vola. Plut je razpisal za onega, ki bi izsledil ukradeno vola, 2000 kron nagrade. Vola sta bila 11. ali 12. januarja po veliki požrtvovalnosti orožnikov Prinčiča in Zilavca, postaje Koprivnik pri Kočevju, po pet dnevem nepretrganem naporem ter z izdatki združenim zasledovanjem izsledena, istotako tudi storilec. Ko sem se slučajno sestel z enim od omenjenih orožnikov in iz radovednosti vprašal, ali je prejel od Pluta razpisano nagrado, sem zvedel, da nista dobila nikake nagrade. Pripomnil je še: »To je naša službena dolžnost.« V resnici pa vendar službena dolžnost ne zahteva toliko požrtvovalnosti in izdatkov, kakor sta jih imela omenjena orožnika. Res prevelika in tudi nepotrčna skromnost. Radovednež.

Borza dne 20 febr.

Zagreb, devize: Dunaj 0.14823 — 0.14900, Berlin 0.48 — 0.49, Budimpešta 3.90 — 3.95, Bukarešt 47.50 — 48.50, Milan 501 — 504, London 493 — 494, Newyork ček 104 — 105, Pariz 625 — 629, Praga 311.50 — 312.50, Sofija 58.50 — 59.50, Svica 1975 — 1980, Varšava 0.28. Valute: dolar 102 — 103, avstrijske krone 0.143 — 0.144, češke 306 — 307, madžarske 3.65 — 3.75, franki 620, lire 491 — 495. Elektri: Ljubljanska kreditna 215 — 220, Slavenska 102.50 — 104, Pražedion 1150 — 1160, Dubrovniška paroplovna 1400, Trboveljska premogokopna 800 — 860.

Beograd, devize: Bukarešt 47 — 48, Berlin 0.50 — 0.54, Dunaj 0.1485 — 0.15, Budimpešta 4 — 4.10, Solun 117 — 124, Sofija 61 — 63, Praga 305 — 312, Svica 1985 — 1990, Milan 502 — 510, London 492 — 497, Newyork 103 — 107.50, Pariz 630 — 640.

Curij: Berlin 0.0237, Newyork 529.75, London 24.87, Pariz 32.17, Milan 25.40, Praga 15.67, Budimpešta 0.195, Bukarešta 2.40, Beograd 5.05, Sofija 3.05, Varšava 0.0143, Dunaj 0.007450, avstrij. kro-ne 0.0075.

Praga: Dunaj 4.75, Berlin 147/., Rim 164.25, Budimpešta 1.26, Pariz 207.25, London 1607/., Newyork 341.75, Curij 646.75, Beograd 33.75, avstr. krone 4.75, lire 165.

Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Lastnik in izdajatelj Konzorci »Jutra«. Tisk Delniška tiskarne, d. d. v Ljubljani.

O starih časih pri starih Kranjcih

V zgodovini smučarstva imamo Sloveni posebno častno mesto. O tem se je sicer že opevalo pisalo, toda le v strokovnem časopisu, tako da je potrebno, da se s stvarjo seznanijo tudi širše občinstvo, kateremu do sedaj strokovno časopisje ni bilo pristojno. Stvari na ljubo je tudi dobro, če ponavljamo, kar je morda že komu znano, kajti smučarstvo se razvija tudi pri nas jako naglo in bo morda postalo zopet naš narodni sport, kar je nekdanj že bilo, morda se razširi tekom časa v naši zemljepisno nad vse lepi državi v jugoslovanski narodni simski sport, kakor se polagoma tudi turistika vzhujb banatskim in sremskim ravninam razvija v jugoslovanski poletni narodni sport. Že se širimo izven Slovenije na Hrvaško, v Bosno in v arabe gorovje in iz naše slovenske planinske divljije raste velika narodna jugoslovanska planinska asociacija, ki bo kmalu tudi poslala vsa oborožena s smučmi.

V svojem izvirnem sportu razumejo pod sportom namreč v najboljšem pomenu besede telovadbo, higieno, poleg zabave in oddiha, in obenem spoznavanje s naravo, s strukturo našega gorovja, s našim življenjem v prirodi, s slikom s domačinom s rastlinstvom, zemljepisjem in obenem se širi s takim sportom zavest, kako treba ceniti in širiti ljubezen do domovine... Dvojna dobrota za mestne ljudi, ki sede v pisarnah in se tu klanjo v težkem delu, ali pa lažje potujejo za bave v gostilnah in pri alkoholu, kavarah, plesih, dimu, prahu...

Odkod torej izvira naše smučarstvo?

Veleznanstvo je i za nas i za ostali svet, kar ve povedati o smučarstvu slavni naš rojak Johann Weickhard Valvasor v svojem opisu južnega dela Slovenije, v »Ehre des Herzogthums Crains«, Ljubljana (Nürnberg), 1669. Tu najdemo v I. zvezku (knjigi IV), ki pripoveduje »Von den Natur-Naritäten«, poglavje 28: »Das XXVIII. Capittel Von seltsamer Ueberlaufung der Schnee-Berge...«

Slavni ta popis pričinja: »Wann zu Winters-Zeiten in dem hohen Alp-Gebirge ein dicker Schnee fällt...« »Kadur zapade v visokem alpskem gorovju debel sneg, ki zameta vse pote, tako, da ne moreš hoditi po njih, ker se vedno vdiraš in globoko pogrezaš, takrat se poslužujejo maslin, iz tankih vej spletenih krpelj (Körblein), nekatere so spletene tudi iz motvoza, — in si jih privežejo pod nogo. Z njimi stopajo po snegu varno in brez strahu, da bi se pogrezli. Tudi če je sneg mehok in avel, kajti široke krpelje se zalrta, da se ne vdreš v sneg. To je čudovita iznajdba! Če pa je sneg zmrl in trd, si privežejo pod nogo teleza, ki se imenujejo krampeš. Ta imajo po šest ostrih konca. Uporabljajo jih tudi po leti, kadar hodijo na visoke kamnite planine, ker ponekod brez njih ni mogoče hoditi.

V nekaterih krajih na Kranjskem, zlasti pri Turjaku in tam okrog, pa imajo kmetje neko redko iznajdbo, katere še nisem nikjer drugod in v nobeni deželi videl. Takšno namreč, da se z njo po zimski, kadar je sneg, poljejo čez visok hrib in navzdol z neverjetno brzino. Vzamejo namreč dve leseni desčici, ki sta po četrte palca debeli, pol čevlja široki in približno pet čevljev dolgi. Spredej so te desčice zakrivljene in navzgor upognjene. V sredini je pritrjen nasajt jermen, hamor vtakneš nogo. Na vsako nogo pride po ena takšna desčica. Kmet ima v roki tudi močan kolec, ki ga postavi pod pazduho, nanj naslonjen se zelo nagne narah, s njim krmari in se tako odrine tudi po največji strmini navzdol. Prav za prav bi moral pisati, da smukne ali sleti navzdol. Stoji namreč na desčicah in se močno ter z vso silo nasloni na kolec, pa smukne tako naglo navzdol, da nadkrili vsako pričakovanje in da v brzini prav nič ne zaostaja za onimi, ki se na hollandskem na drsalkah drajo po ledu.

Vsek hip se znajo umakniti vsemu temu, kar jim je na poti, bodisi drevesu, bodisi velikemu kamnu ali čemurkoli. Noben hrib jim ni prestran, niti prevelik zaraščen s drevjem, da se oni ne bi mogli na ta način peljati navzdol. Kajti svojo vožnjo vžugajo in krivuljajo po kačje, kadar jim kakšna zapreka napoto dela. Če pa je pot čisto prosta, nezaraščena in brez zaprek, smuknejo lepo naravnost navzdol, in sicer ves čas tako stoje in zadržati na kolec naslonjeni; na ta kolec se opirajo s takšno močjo in tako trdo in trdno, kakor da nimajo niti udov niti sklepov.

Škoda sicer, da ni Valvasor dodal temu poglavju bakropisne slike, kakor jih najdemo pri drugih njegovih opisih. Pri pozornem čitanju opisa najdemo napreje, da poznajo Kranjci krpelje in dereze splošno v visokem alpskem gorovju in dereze tudi poleti, smučanje, tisto posebno umetnost, da se peljejo po hribu navzdol, pa poznajo le kmetje »bei Auersperk und dort herum«, torej v neposredni bližini Ljubljane, pri Turjaku in tam okrog, to je od Ljubljane nekako do Lota in Ribnice, kajti Turjak je po svoji legi in svojem pomenu kot sedež starega uglednega plemiškega rodu in kot trdnjava v tako občutni pokrajini približno centralna točka.

Terminologije Valvasor ne podaja, npravo samo pa podaja zelo nazorno. Smuč, kakor jih on opisuje, zaostajajo za moderno obliko iz Telemark in so znatno krajše ter znatno širše, nimajo torej tiste oblike, kakor se je v bližnjih vaseh ohranila do današnjih dni. Blížjega opisa ni, tudi nam ni bogve kaj potreben. Izvestni znaki kažejo poznavalcu smučanja, da se Valvasor tega posla sam ni lotil, ker se

mu je sdel najprej prebuden in morda nekoliko opazen kači, smučarje je pa gledal, četudi morda ne najboljših in najsigurnejših, ne da to le od daleč po njegovem opisu bi bilo namreč v njegovi dobi slovensko smučarstvo vstopalo pri slabi začetniški razvadi jahanja na kolesu (Stockreiterer). Valvasorjev smučar stoji trdo kakor da nima sklepov, je izredno močno oprt na kolec, je tudi na kolesu naj naslonjen in v njem krmari. Počvrst se tako smučati, nasloni se nazaj, bodi v sklepih, kolenih in pasu tri in krmari s kolecem, pa bodi neprestano na hrbtu in na tleh, smučil bodi v trah tilžal glavo pa vanak v sneg. To torej kaže, da Valvasor se svoje »rare invention« ni teoretično proučil, tako težavna in čudna se mu je zdelo. In vendar ni mogoče, da bi njegov stari Kranjec res bil tako trdo

vrtni jahanje na kolesu, kajti on sam jim daje izpričevale, da jim ni moten hrib prestran, kuma se preguata, povod si upajo in premoteno, povod se znajo umakniti drevju in kamenu, vžugajo se in krivuljajo okrog njega, kjer pa je pot prosta, tam jo pobričejo navzdol, da se Valvasorja sili, da kar letel.

To vse torej ne smemo da izližemo jahanje kolesa, marveč kaže, da se naši predniki vžigali Valvasorjevega nepoznanju bistva tega sporta morali dobro poznati razvite prave tehnično smučanje, to je, da so izvrševali celo tako svobodno, svobodno naglo krmarenje v terezu mod zaprekanj in vzhujb njim, in da so se znali pri naglem smučanju izogniti, se da bi padli, vžugati se in krivuljati, da so torej morali poznati krmarenje s plutenjem, opore in zavora.

predniki vžigali Valvasorjevega nepoznanju bistva tega sporta morali dobro poznati razvite prave tehnično smučanje, to je, da so izvrševali celo tako svobodno, svobodno naglo krmarenje v terezu mod zaprekanj in vzhujb njim, in da so se znali pri naglem smučanju izogniti, se da bi padli, vžugati se in krivuljati, da so torej morali poznati krmarenje s plutenjem, opore in zavora.

Posebna naznanila se ne bodo izdala.

Zapustil nas je — previden s tolažili sv. vere — dne 19. t. m. ob 1. popoldne naš predragi, nenadomestljivi soprog, oče, brat, stric in tast, gospod

Dr. Ivan Tavčar.

Pogreb se bo vršil v četrtek dne 22. t. m. ob 4. popoldne iz mestnega magistrata na Visoko, kjer se položi truplo v rodbinsko grobnico.

Sv. maše-zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi v Poljanah in v stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani.

Prosimo tihega sožalja!

Franja dr. Tavčarjeva, soproga.

Dr. Iv. Tavčar, odvornik,
Fran Tavčar, inženjer,
Ante Tavčar, prokurist,
Igor Tavčar, cand. med., sinovi

Pipa Arko, roj. Tavčar, hči.

Katarina Tomažin, roj. Tavčar, poslušnica, sestra.

Vladimir Arko, veleindustrija, brat.

Vsi ostali sorodniki.

Premnul je danes naš častni možčan, dolgoletni občinski svetovalec in prezasluzni mestni župan, gospod

dr. Ivan Tavčar

slovenski pisatelj, bivši kranjski deželni poslanec in odbornik, ljubljanski državni poslanec v dunajskem parlamentu, poverjenik v naši prvi narodni vladi in kesneje zastopnik mesta Ljubljane v narodnem predstavništvu, predsednik raznih naših kulturnih in gospodarskih institucij, imetelj reda sv. Save II. stopnje, častni občan več očin, častni član raznih narodnih korporacij itd., itd.

Krsta, ob kateri žaluje vsa Ljubljana, bo v četrtek, dne 22. februarja položena javno na svečan mrtvaški oder v vestibulu magistratnega poslopja in odondod bo ob 4. popoldne mrtvaški sprevod.

Odsel je izmed nas mož, kateremu ohranila mesto Ljubljana in ves narod trajen in nevenljiv spomin.

V LJUBLJANI, dne 19. februarja 1923.

Mestna občina ljubljanska.

Dr. Ivan Tavčar

Dr. Tavčar kot župan

Od 1. 1884—1910 je bil pokojnik eden izmed najglednejših občinskih svetnikov in poštenih ljubljanskih. Določal je vse čase v najvažnejših odsekih in je stalni in potrpehli in tudi kesnejši del v javnih, finančnih, stavbnih in šolskih zadevah poročal desetokrat na javnih, tajnih in klubskih sejah. V magistratnem obseku je bil 25 let kot obč. svetnik in kot predsednik župana nad 9 let.

Po septemberskih dogodkih v Ljubljani je bil obč. svet razpuščen. In nastopila je dolga vladna komisarijata. Dne 18. decembra 1911 pa je bil izvoljen za župana dr. Iv. Tavčar in po treh dneh 15. januarja 1912. Županoval je nato nepretrgoma do 1. junija 1921.

Za ljubljanskega župana je bila prav ta dolga najpaznejša, najtežja in tudi najmanj hvaležna. Po krvavi katastrofi, ki je postavila vse slovensko ljubljansko prebivalstvo v najostrejšo napetost proti osrednji in deželni vlad in še posebej proti vojaštvu, je bilo županovo poslovanje vsak hip kočljivo in ovrhano. Vrh tega je delala ključna večina v deželni odboru občinskega sveta ljubljanskega neprestane ovire ter je laživala z najglednejšimi šikanami.

Župan dr. Iv. Tavčar je bil spretno izpeljal silno napetost proti 27. polku. Ta diplomatska poteza se je kmalu na to, v vojni dobi za ljubljansko mesto izkazala za jako koristno. Ob izbruhu vojne z Italijo so Nemci presegli naj, se tudi ljubljana evakuira, ozdravila naj se vojna črta umakne tako, da bi prišla ljubljana v območje italijanskih topov. Dr. Tavčar je v obdobju z generalom Boroevičem mnogo pripomogel, da se jo ta stražna nesreča preprečila.

Med vojno je bila Tavčarjeva glavna skrb in nikoli dovolj priznana delo: mestna aprovizacija. Naše mesto je bilo tudi v najhujši dolgi po zaslugi dr. Tavčarjevi in njegovih neumornih sodelavcev aprovizirano z živili in s kurivom boljše, nego marsikatero bogatejša in geografsko dosti ugodnejše ložeče mesto. Županovi priznani stiki z etap. stac. poveljnikom polkovnikom Kleinschrottom so dosegli, da so se živilski transporti za naše mesto izvrševali kolikor možno gladko. Vojništvo je na dr. Tavčarjev vidljivi postavljeno celo vojaške konje in vozove na razpolago. Tako je imela ljubljana tudi vsaj za silo vedno dovolj premoga in drv.

Opetovano je bila velika nevarnost, da se ukine mestna avtonomija in po sedaj na županski stol ali častnik ali nemški uradnik; dr. Tavčarjevi politiki, vršeni čisto s skrajnim samozatajevanjem, pa se je posrečilo, odvrniti taji to nevarnost.

Pod županom Tavčarjem je bila otvorena tudi mestna pekarija, ki je petičkala na ceno kruha, kakor je sploh mestna aprovizacija pritiskala na cene vseh najpotrebnejših živil. Takrat je imel župan dr. Tavčar odprte roke za vse sloje, za meščane, delavce, svojo je uradnike, zlasti za mestne reveže. Le kdor ga je gledal vsak dan na delu, kako je sam ure in ure pisal nakaznice za denarno pomoč ali za razna živila, kdor je videl, kako so lačne množice naskakovale župansko pisarno, polni pa stekla in vdrle razburjenje prav do njegove pisalne mize, pozna dr. Tavčarjevo delo tiste dobe. Kaj vse je storil za tihe, sramežljive reveže, ostane zabeleženo le v njih srcih.

Ko so se oglašale prve lastavice svoje bile je novel ljubljanski župan srebrni

rog na fronto našim fantom. To je izvalilo mnogo hude krvi. Ali porabil je prihranke drugeče, nego so pričakovali vsi soki gospodje Avstrijanci. Nagovoril je polk v slovenskem jeziku in sladka materinščina je visoko dvignila na ročno tave naših fantov. Navdušeno slovensko vojaštvo mu je izprijelo konje ter ga v trumfno vrdilo lastno ročno. Zavelalo se je pad, da je dr. Tavčar ne le župan slovenske Ljubljane, nego tudi kot politik, novinar in pisatelj hraber borec za slovenske narodne pravice.

Dr. Tavčar je pridobil mestno pristavo na Kodeljevem, kjer ima mestna občina lastne konje in vsch vrst vozila, da izvršuje v lastni režiji od konca 1. 1915. dalje vse mestne vožnje, osredotoča vse ekonomatske mestne potrebe ter prihranja občini že dolga leta težke stroške. V vojni dobi je bila mestna pristava in je prav tako danes vsej javnosti velkorisna praktična naprava.

Dr. Tavčar je pospešil regulacijo ljubljanske, skrbel je za olepšanje obrežnih zidov ter za njih arhitektonsko okrasitev. Žal, da je vojna delo uknila, tako da se danes ni dovršeno. Takisto se je pod njegovim predsedstvom sklenilo postaviti ob ljubljanski tržnice, kar tudi še ni izvršeno. Izvršila pa se je regulacija severnega dela ljubljane, izvršili so se kanali zbiralniki na obeh straneh ljubljanske v zvezi z regulacijo reke, razširila in poglobila se je nekdašnja strma cesta za Gradom ob Oruberlevem prekopu, zgradil se je leta 1918. novi betonski šentpeterski most, novi železobetonski most tik železnega železniškega mostu in novi lesen (provizorni) most z Opčarske ceste na Prule.

Dr. Tavčar je dosegel županijsko mestno posojilo za dakovanje ljubljanskih cest in trgov ter se je z delom že pričelo. Nabavil je v to svrhu tudi parni cestni valjar. Trudil se je za pridobitev vodne sile na ljubljanski. Akcija je žal ostala brez uspeha.

Za županske njegove dobe se je pomnožilo mestno ljudsko šolstvo za dve, meščansko šolstvo za štiri šole, uknil je obe nemški ljudski šoli in dosegel eno samo petrazredno manjšinsko šolo za oba spola. Divša mestna višja dekliška šola se je preusnovala v dekliški licej, pozneje v žensko realno in reformno gimnazijo.

L. 1914. je dr. Tavčar ustanovil Mestni pogrebni zavod, ki je vzorno urejen in upravljan. L. 1918. je postala nekdašnja delniška pilnarna, govejem mestna in ustanovljena je mestno galerijo, ki je danes velik del Narodne galerije. Za prostore te galerije se je moral boriti z vojaštvom, a rešil je v interesu naše umetnosti, za katero je dokazoval vedno največji zmisel in okus, dvorane, kjer je danes svetišče naše oblikovne umetnosti.

Kot župan pa se je dr. Tavčar vedno smatral tudi za prvega mestnega uradnika. Zato je skrbel za blagor in pravice svojega uradništva kot najplemenitejši tovariš in dober oče. Ako ostavlja kot dober, štodljiv, vodno predvsem gospodar za seboj ugled nad vse vestnega mestnega finančnika, ostane spomin na župana očeta in tovariša pri vseh mestnih uslužbenih od najvišjih do najnižjih vedno ljub in drag.

Dr. Tavčar — novinar

Pokojnik je bil od svoje mladosti do pred dvema letoma odon najljubše naših novinarjev.

Pisal je čisto svoj, prav posebno simpatičen slog, razpolagal s bogatim, ble-

stodim jostkom, pomenljivim polemim, pa strmi, krepkimi pripodobami ter je solil svoje članki, notre, polemika, kritika in feljetone s humorjem in satiro. Tako je bilo čitanje njegovih novinskih spisov vedno resničen užitek. Vse, kar je napisal, mu je prišlo iz globljega prepričanja in besede so mu vrole iz srca.

Mož, ki je ljubil lepoto, ni te svoje ljubezni do lepote, elegancije in gracije besede in stavke nikoli satajil niti kot novinar. Pisal je s čudovito lahkoto, a vžele temu je s prav tako čudovito vestnostjo popravljal in pilil. Malokateri njegov spis je izšel iz prve roke.

Čut pravdičnosti in poštenosti je bil v njem razvit do skrajnosti; zato je bil občutljiv ne le za vsako krivico, ki so jo prizadeli njemu, nego tudi za krivice, ki so jo prizadeli komu sam. Zato je pri prvi priliki popravlil.

Zadnja leta se je čisti trudil blažino vplivati na ton novinarske polemike. Njuno nadziral, poznajoč vse ugledneje dela vseh svetovnih slovesov, sporebija jo vsak esvobodni čas za spopiranje tudi najmodernejše znanstvene, politične in leposlovne literature. Je bil pokojnik globoko isobrazen mož. Od boleznij Jos. Jurčiča, ko je prevzel uredništvo »Slov. Naroda«, do zadnjih let je bil dr. Tavčar silno agilen novinar, bo-urednik, nekaj let tudi odbornik Društva slov. esnikarjev in pisateljev, nal štirideset let pa duša »Slov. Naroda« in »Narodna tiskarna«.

Dr. Tavčarjevo delo v javnosti

Pokojnik je bil po svoji mnogostranski delavnosti pravi orjak. Urednik »Slovenskega Naroda«, nekaj let tudi urednik »Ljublj. Zvon«, pisatelj del. in drvarni poslanec in dežel. odbornik, ljubljanski obč. svetnik, podžupan in župan, predsednik Slovenske Matice, starosta ljubljanskega Sokola, predsednik Dramatičnega društva, predsednik mestne glasilaške uprave, odbornik »Družbe sv. Cirila in Metod«, odbornik »Razsvetlice«, predsednik »Ljubljanske kreditne banke«, član disciplinarne komisije ulovstanske komore itd., je pokojnik povsod tudi resnično delal ter štrval čas, talent in denar.

Zares, ogromna je bila njegova energija in vztrajnost, da je vse to zmagoval s čudovito lahkoto. In te težke bolan, je vedno razmišljal, da dramaturga »Vi-soške kronike I. del in da napiše 2.

Politični odmevi.

Avstrijska zunanja politika

m. Dunaj, 19. febr.

Odkar se je ustavilo rapidno padanje avstrijske krome, so dunajski državni škori nepestrano v inozemstvu. Istečano so potihile vesti o no izogibnem poginu drobne avstrijske republike z »voleno glav«. Največ zaslug na tem ima kolonji avstrijski kancler, prelat Seipel, ki je, potujoč iz ene države v drugo, od prestolice do prestolice povdarjal, da avstrijska republika hoče živeti, da pa jo je treba pri tem prizadevanju krepko podpreti, ako naj ne izgine z zemljevidla za vedno. Z drugimi besedami: Avstrija manifestira svojo voljo do samostojnega življenja in išče zopet svoje mesto v svetovni politiki. Kaj pa zaslu-žuje Avstrija v krogu svetovne politike, o tem je povdaril Seipel par misli. 14. t. m. na sestanku dunajskih katoliških dijaških zvez. Dejal je:

»Po dolgem času resignacije smo prišli do spoznanja, da se moramo opredeliti napram svetovni politiki, ako nam je do življenja. K sreči so mi nuli časi, ko so različna presojanja razširila avstrovih vprašanj grozila raztrgati avstrijsko ljudstvo na drobne. Daloč v ozadje je potisnjena diskusija o vprašanju, ali je zbiržitev Avstrije

del. Baje je ostavil tudi nekaj stke k tem svojim poslednjim literarnim načrtom.

Značilni izreki

»Kmet je kraj. Če ima dobre in čedno napravo, če ima primerno zemljo, da lenije in je življenje in darov, če ima dolgovi, pač pa poine hleve in če ima kupo zdravih in puhornih otrok, je kmet kralj, neodvisen od vsakega cesarja«.

To je podoba kmeta Ivana Tavčarja.

»Slovenska kmetica, te vedno te premalo spoštujemo! Podoben si mali, ki pogaruna in odrgnjena vozuri po anduškem skalovju! Prizna si pri deju, vedno si v skrbeh, da bi se ne podri kak vogel hle, da bi mož ne tnosil prevel v pivnice, da bi se otrcul na sprdi. Mlalo imaš od življenja, uboga ti mučenica! A tvoja je vendur zaslug, da je tlačena in raztrgana slovenska domovina ostala skupaj! Te domovine prvi stober si ti, slovenska kmetica, ki spiti navadno na slani in pod raztrgano odejo, ter jeh, kar možu in otroka ostane!«

To je Tavčarjeva pesem slovenski matert.

Tavčarjev slavospev domači zemlji se se glasi tako-le:

»To je naša edina neskaljena priateljica, vedno ti kuže en in isti obrat. In zvesta ti ostane, če jo se tolikokrat zatolši! Zemlja domača, ni prazna beseda: Del je mojega življenja, in če se mi vrame del nje, se mi je vzelo tudi življenje. Ko si ogledan do kosti, ko te povsod preganjajo, kakor bi se bile zobe razpisle po tvojem telesu, te sprejme domača zemlja s istim obrazom, kakor te je sprejela nekda, ko so te se v silbi polagali. Nisi doživel spomladi, da bi te ne bilo objemalo njeno cvetje, in ne jeseni, da bi ti ne bila spula svojih sadov. Mogoče, da je težko umreti, — moja vera to ni! — Ali toliko zaplsem, da bi rajše umri sredi domače doline, bodist od glada, nego na zlategu stolu nemškega cesarja, kjer bi imel vsega na kupe.«

Kako je mislil o umetnosti, je dr. Tavčar povedal v izidu Cankarjevih »Obiskih«, o priliki diskusije o Ivanu Cankarju ter o pojavi slovenske najmlajše literarne generacije v zadnjih letih. Povedal je pošteno svoje mnenje. Za nas ostane glavno dejstvo, da si je pokojnik postavil velik in trajen spomenik z literarnimi deli, v katerih se je pokazal pravega umetnika, pesnika, naše semije, ki se je rodila in ga zopet sprejema vase.

domu. Pariz in v Švic, se je še vrnil domov z najboljšimi vtisi in navlami, da je sedaj mogoče takoj začeti s stvarnim delom za dejanske odpravljeno avstrijske države.

Jutri odpoštuje kancler Seipel v Beograd. Obisk avstrijskega kanclerja v jugoslovenski prestolnici se je prijavil že dolgo in je samo en člen v zadnjih potovanjih Seipela okoli zavrnjenosti in drugih Avstriji prijaznih vlad. V političnem oziru je obisk pomemben zlasti zato, ker izpravlja avstrijsko mlajšobnost napram samoljubni nasledstvenim državam. Avstrija dokazuje, da hoče pri konsolidaciji Srednje Evrope pomagati ter delati na to, da se sedanje stanje vzdrži in utrdi.

Seipelov obisk pa ima poleg tega še poseben namen: pokreniti in prevesti razgovore o avstrijsko-jugoslovenskih gospodarskih odnosih. Ti so sicer med obema državama že precej dobri, a se morajo še izboljšati. Paralelno z gospodarskimi odnosi pa se bodo morale obravnavati tudi politične smerice. Navdajati se je, da bi geografski državniški ob tej priložnosti ne bilo pozabiti našteti tudi vprašanje pravice in zaščite Slovencev na Koroskem. Čim brižneje se bo rešilo to vprašanje, tem lepše bo Avstrija pokazala svojo voljo do spoštovanja kraljevine SHS in jo priznati pravice, ki groso slovenski narodni manjšini na Koroskem.

Pismo iz Hrvatske

Zagreb, 14. febr.

Rad bi obeta absolutno zmago svoje mirotvorne republike. Navsezadnje ako glasujejo do zadnjega vsi Hrvati, zanj bi sicer zame dobil absolutno večino, toda le prav pčilo, nikakor pa ne tako kakor obeta v svojem predhodnem zmaganstvu. Kajti saj v vsej staroslavni Hrvatski Slavoniji vraga skupaj ni več prebivalstva hrvatske »narodnosti« nego malo nad polovico, to je 55%. Poleg pravovernih Hrvatov pa je v Hrvatski Slavoniji adn manj nego 34%, to je ena četrtina, v absolutnih številkah 660.000 Srbov. Ostanek, ki je kakor vblino, še vedno jako snaten, odseja na manjšine, na Nuncce, Madžare in Čehoslovake.

Srbi prevladujejo v Lik, v takolmenovani Baniji, ki leži južno od Petrinje, med Uno in Korano, oziroma Glino tja do bosanske meje, in v Sremu. V Lik in v Baniji so glasovali Srbi pretežno za demokratske liste, le v Sremu inajmo med njimi radikali večje število privržencev. Toda tudi med Hrvati nikakor ni vse glasovalo radikalno ali zajejnicarsko, zlasti Primorje je prav kakor Dalmacija močno nacionalistično. — Srbov pa je mnogo tudi v srojni med Savo in Dravo, okrog Belovara, Pakraca, Daruvara, Požege, Kostanjevica.

V Slavoniji osobito v Sremu igrajo večjo vlogo tudi Nemci, ki jih je v celem 122.000. Interesantno je, da se Nemci v naši kraljevini centralistične orientirani: posebno velja to o vojvodinskih Švabih. Kajti oni pričakujejo največjega nasprotstva od domaćih Srbov oziroma Srbohrvatov, proti katerim upajo najti zaslombe pri srbijskih politikih, ki so bolj »srpski«, ker pač niso imeli dole v področnem tojz z nemškimi življenjem. Torej isto razmerje kakor smo ga imeli priliko konstatirati v Sloveniji.

Koliko so Madžarov vpadli v volilne imenike, ne vemo. Vseh Madžarov v banovini je sedaj še vedno 70.200, zopet skoro vsi v Slavoniji, zlasti v vivotički županiji.

Napoved imamo še Čehoslovake, ki jih je vseh skupaj 67.000, vsi v Slavoniji in pa v belovarski županiji. Ako res postavijo svojo volilno listo, je skoro toliko ko gotovo, da ne dobe niti enega mandata. V tem oziru imajo gotovo oni Slavaki v Bački mnogo več upanja na mandat, ker bivajo bolj kompaktni. Toda tudi tamka ne morejo dobiti več nego enega poslanca.

Maskarada

I.

Ana je stala razjarjenega obraza z zavilanimi rokavi in v belom predpasniku ob štedilniku in cvrta prodajstvene krofe.

Telaj je potrkalo na kuhinjska vrata: »He, jas sem — odjeil!« je kilcal ženski glas.

»Krofe cvrem — vrat ne smem odpreti, sicer se mi prehladi in se sesedejo!« je zaupila Ana in troala ponev na žilvin ognjenu. »Idi okoli okoli stanovalje!«

Kmalu nato je prišla torej — okoli kuhinje iz soke — gosja Mici v elegantnem kožulu in koketnem klobučku. Vre se je smejala na nji. Zdalj pa je zaviljala svoj nosok:

»Oh, kakšna atmosfera! Kako moreš strpeti na pustno nedeljo popoldne za pokleščko vročim štedilnikom? A tujaj alje uahilivneje umsko solnce in po vseh gudih — petje — smeh!«

»Jaz vendur ne utočim. Pejd se vrne vak čas iz Gorunje vad, in dotlej morajo biti krofi gotovi!« je dejala Ana.

»Pejd ne priče. Pozdravlja te in ti sporoča, da se vrne šele zvečer.« Ana je okamenela: »Kje si govorila s njim?«

»V mestu — na evetličnem korzu. O, tvoj Pejd je sedel med tremi mladimi

damami na evetličnem vozčku ter met korandoli! Res, okus in humor ima tvoj mož: vozček je bil dražestno de koriran, belca sta bila krasna, a njegove tri dame ona lepša in mlajša kot druga!«

»O, kako mora biti tako brezsrčen! Zagotavljal mi je vendur —«

»Zapeljale so ga pač! Ampak tudi sama si kriva: s svojimi fanatičnim go-spodinstvom zapravljaš vsakršno uživanje življenja in končno zapravljaš še možovo zvestobol! Tvoj mož je mlad, ti pa postajaš filister! Čemu se groš z njim? Mar te ni valjiti?«

»O, da. Pred 14 dnevi je govoril le o evetličnem korzu. Celo klobuk iz avrikel mi je hotel naročiti. Ampak meni se je zdelo to gola potrata in vzariti se ljudem na ogled se mi je zdelo preveč neumno.«

»Prodrago, neumno!« se je rogala Mici. »Saj to je: denarja ti je žal, ko modna ali, zato mora tvoj mož svoj denar in svoj temperament potrošiti pač z drugimi damami, ki imajo več humorja! Brez otrok sta — čemu torej sko pariti? Tvoj mož pa se zabava na vozičku, ki so ga po njegovem navoščili tako krasno ozaljšale gornjevaška po starica, učiteljica in književodkinja. Pejd je pač s svojimi 35 leti mlajši, nego ti s svojimi 29 leti, ti stara, pre trosta matrona!«

»Oh, tebi je lahko!« je zavilnila Ana. »Tvoj mož ima zagotovljeno pokojnino, midva pa morava štediti za bodočnost...«

»Ne govori neumnosti, Ana! Tvoj mož zasluži trikrat več nego moj — troje otrok imava — vsako obleko si moram trikrat prenaroditi in končno iz njih še otrokom sešiti obleke... O, mi moramo štediti, vama pa ni prav nič treba. In vendur grem z možem na vsak ples, na vsak izlet, na vse hribe, sem pri vsakem sportu. Njega ne puščam nikoli samega. In tudi danes sem si z možem in otroki ogledala korzo, čeprav smo morali iti pač tja in nazaj. Ni nam škodilo — zdravi, veseli smo se vrnili!«

»Ampak krofe moram pripraviti sama! Dekla jih ne zna.«

»Jaz sem jih navela sinoči, ko je vse sploje; zato sem danes svobodna!«

»Se noč naj torej trtujemo? O, 13 let delam, štedim, sem mu zvesta, da nikogar niti ne pogledam... on pa se takole zabava z drugimi in me slepari!«

»Sama si kriva! Bodi živahnija, do bre volje, a ne le dolgočasnja in skopogospodinja. Saj si vendur lepa, stasita, a jaz majhna odevetela žabica. In vendur znam svojega moža vedno držati, zanimati, vsak dan, vako uro iznova osvojiti!«

»Čemu? Mar nisi njegova žena? Mar ni njegova dolžnost, da mi je

zvest? Haha! Še borim naj se zanj! Moja pravica je...!«

»Vsaka pravica nalaga dolžnosti. Ana! Ako imamo žene pravico na ljubezen svojih mož, potem imamo tudi dolžnost, to ljubezen gojiti, razvijati in vzdrževati gorko in plamtečo kakor Vestalke večni ognji! Saj vendur veš, da so Vestalke, ki je postila, da je ognj za vzor, živo varili! In tena, ki pusti, da zamre možova ljubezen, se zaida pač sama.«

»Jaz se ne ponizujem! Ti pa se le — vzroka imaš morla! Mene ni poljubil in objel še nikdar nikoli nuden drug možki, kakor moj mož. Isto zahtevam od njega ali pa... ali pa se ločim!«

Mici se je zasmejala, a v očeh ji je jezo zaliskalo.

»Hahaha! Veš, s čim se se lašje bahaš? S svojo revščino! Nicesar nisi do živela — nicesar užila — življenja ne poznala, a se vendur ališ vavičena nad menoj!«

»Ne, ne, nisem te hotela žaliti!« se je pokesala Ana.

»Kaj žaliti! Saj si govorila resnico! Ali pa pojšle na maskarado?« je vprašal Mici. »Tvoj mož pojše gotovo.«

»Ne pojšle!« je vzklikla Ana. »Na pravim mi doma tak ples, da mu pre ide vse veselje za maskarado!«

»Gotovo pojšle!« je vztrajala Mici. »Pravil je mojemu možu, da gre s svo-

jimi gurenjevaškimi tremi gracijami! Celo maske jim je določil!«

»Torej grem še jaz,« se je jezno vzravnila Ana, »ga zasacim in flagrantni in potem se ločim! A ti groš z menoj!«

»Ne, jaz ne morem, ker se mojeme možu ne ljubi. Pa tudi nove maske nimam. Tebi pa lahko posodim ciganski kostim: lep je še, svilen, lahko al ga prireliš,« je vzpodbudila Mici.

»Jaz s svojimi rumenimi lami kot ciganka? Ne, ne — in tvoje krilo bi mi ne segalo do kolena!«

»Tem bolj! Saj imaš lepa, ravna nogel!«

»Kot Solnce pojšle! Razpustim si svoje lase... težki so in gosti... ne bo me vram... In kar precej se odpljem k živiji. Do torka mora biti gotovo, pa naj stane kolikor hoče!«

II.

Z veselo hudobnostjo je pripovedovala Mici doma svojem možu Francu, kakšno spetko je uprizorila.

»Ani morava vsaj enkrat umeriti mo žganel! Opozori Pejta, midva pa jo zapeljava, da se tudi Ana vaj enkrat da poljubiti po tujih ustnicah!«

»Pa čemu?«

»Ker se čuti v svoji filistroznosti tako vzvišeno nad nami, ki smo veseli in nikomur ne kvarimo dobre volje. Ana misli, da ji mora Pejd vedno ležati

skih potrebščina v posrednih mestih Jugoslavije v kronah nastopajo: Moka št. 1. do 3. Zagreb 31 do 33. Novi Sad 30, Sarajevo 30, Split 32, Ljubljana 32, Varaždin 28. Moka št. 2. Zagreb 30 do 31. Novi Sad 29, Sarajevo 29, Split 30, Maribor 27, Ljubljana 31, Varaždin 26. Moka št. 3. Zagreb 26 do 28. Novi Sad 23 do 26, Sarajevo 26, Maribor 26, Ljubljana 26, Varaždin 24. Govedina: Zagreb, prva vrsta 80, druga vrsta 68, tretja vrsta 48; Novi Sad, prva vrsta 64, druga vrsta 50; Sarajevo, prva vrsta 48, druga vrsta 40; Split, prva vrsta 60, druga vrsta 60, tretja vrsta 48; Maribor, prva vrsta 64, druga vrsta 60, tretja vrsta 56; Ljubljana, prva vrsta 60 do 68, druga vrsta 52, tretja vrsta 50; Varaždin, prva vrsta 64, druga vrsta 50; Teletina: Zagreb, 70 do 78, Novi Sad 100 do 104, Sarajevo 80, Split 60 do 68, Maribor 60 do 64, Ljubljana 64 do 66, Varaždin 52; Svinjina: Zagreb 112 do 120, Novi Sad 96 do 100, Sarajevo 88, Split 80 do 100, Maribor 100, Ljubljana 94 do 110, Varaždin 80; Slanina: Zagreb 134, Novi Sad 128, Split 108 do 120, Maribor 130 do 148, Ljubljana 120 do 128, Mast: Zagreb 150, Novi Sad 130, Sarajevo 140 do 160, Split 160, Maribor 110 do 160, Ljubljana 150 do 160, Varaždin 130, Kruh: Zagreb, beli 30, črni 20, Novi Sad, beli 22 do 24, črni 20, Sarajevo, beli 28, črni 20, Split beli 28 do 30, črni 24 do 26, Maribor, beli 30, črni 20, Ljubljana, beli 30, črni 23, Varaždin, beli 26, črni 24. Mleko: Zagreb 14 do 18, Novi Sad 14, Sarajevo 24, Split 24, Maribor 14 do 16, Ljubljana 14 do 16, Varaždin 10. Krompir: Zagreb 7 do 9, Novi Sad 7 do 8, Sarajevo 6, Split 8, Maribor 9, Ljubljana 7 do 8, Varaždin 7 do 9.

— Nazadovanje cen živin v Češkoslovaški in Avstriji je opaziti zadnje dni. Zaradi tega je tudi naš izvoz živine v

— Povijanje cen železa v Avstriji. Z dnem 15. februarja je povijala Alpijska montanska družba cene železa.

— Pasivnost mađarske trgovinske bilance v prošlem letu je znašala okoli 70 milijard mK proti 21 milijardam v l. 1921.

— S svetovnega prevoznega trga. Iz New-Yorka javljajo: Za dalje časa se opaža vedno manjše povpraševanje po ladijskem prostoru. V pristaniščih stoji številne ladje, ki ne morejo dobiti zaposlenja. To nezaposlenje ladij je opaziti po celem svetu. Iz Anglije se sicer vrši prevažanje premoga v Francijo in Nemčijo, kar pa ne pomeni mnogo za oživiljenje tržišča, ker niso vse ladje sposobne za prevažanje premoga. Zaradi velikega pomanjkanja zaposlenja se je tudi prevoznina znatno znižala.

— Omejitve izvoza iz Poljske. Iz Varšave poročajo: V zvezi s pobijanjem draginje je ekonomski odbor ministrskega sveta zabranil izvoz pšenice, rži, ovsa, krme, goveje živine, svinj, mesa, masti in prekajenine. Izvoz ječmena, koruze, jaje in sladkorja pa je omejit.

— Avstrijska narodna banka je objavila doslej že 4 tedenske izkaze, ki izkazujejo vsi stalno manjšanje obkopa bankovcev, ki se je tekom januarja zmanjšal za 72 milijard (za 1.6 odst.) na 4389 milijard. Toda tekom januarja se je tudi zlato kritje zmanjšalo, in sicer za 88 milijard Ka na 1107 milijard.

Sukno
za promenadne in športne obleke
v bogati izbiri 84/11
A. & E. Skabernè Ljubljana
Mestni trg 10

— Porušanje slovenskega trga v Poljski. Iz Varšave poročajo: da je poljsko prometno ministarstvo sklenilo, da se v svrhu popolnega kritja primanjlija poljskih železnice povijajo železniške tarife v najkrajšem času za 75% in se bodo v bodoče preračunavale na zlati pariteti ter pri oventualnem padcu poljske marke avtomatično višale.

— Obtok bankovcev v Nemčiji se je povečal od 1. do 7. t. m. za 208 milijard na 2233 milijard mark.

— Cena zlatnikov in srebrnikov v Nemčiji. Iz Berlina poročajo, da kupuje nemška vlada zlatnike po 20 mark in to potom državne banke ter plača za 1 komad 140.000 papirnatih mark. Srebrne marke se plačujejo po 2000 papirnatih mark.

— Borza v Petrogradu. Kakor poročajo iz Berlina, so priprave za otvoritev borze v Petrogradu končane. Tako bo sta torej v Rusiji dve borzi, v Moskvi in Petrogradu.

— Izvoz Zedinjenih držav v letu 1922 je znašal vrednost 8,831,516,735 dolarjev (— 653,514,621 dolarjev napram letu 1921). Uvoz zlata je znašal 275,169,785 dolarjev napram 601,248,297 dolarjem v letu 1921.

— Visoka dividenda. Gornješlezjska d. d. za železniške potrebnosti izplača 100 % dividendo.

Svila, čipke
modni nakit!
A. Sinkevič nasl. R. Soss Ljubljana, Mestni trg št. 19

Vremensko poročilo
Ljubljana, 20. februarja 1923

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padarine mm
Ljubljana	7.	763.7	-2.5	jug. vah.	oblačno	15.9
Ljubljana	14.	763.8	2.2	sev. vah.	več obl.	—
Ljubljana	21.	767.1	-1.8	—	poi obl.	—
Zagreb	7.	761.5	-1.0	brzvetra	oblačno	17.0
Beograd	7.	761.1	-2.0	—	sneg	19.0
Praga	7.	761.7	-4.0	—	—	8.0
Praga	7.	763.0	-5.0	brzvetra	oblačno	—
Lausana	7.	760.9	0.0	—	sneg	7.0

V Ljubljani barometer višji, temper. nižja. Sonce vzhaja ob 6.57, zahaja ob 17.23

Mali oglasi

Steno do 20 besed 5 Din. 1. vrsta dodatnih 8 besed 1 Din. — Trgovski agenti, dopisništva, dopisništva do 20 besed 1 Din. vsaki dodatnih 8 besed 2 Din. — Pisni se napisi (Lahko tudi v nemški). Ne opaziti se odgovorja 1/2, ako je opaziti se priključno zmanjša se odgovor.

Prodajalica,
dobra moč, izvešana v trgovini mehanike stroje in manufakture, isče službo. Poudarba na upravo «Jutra» pod «Prodajalica 578». 620

Knjigovodja - bilanetist,
obnem korrespondent, samostojen v vseh načinih knjigovodstva, z večletno prakso, tebi premeniti službo. Poudarba pod «Izjava moč» na Alhema Company, anončna in reklamna družba v Ljubljani, Kongresni trg 8 603

Dobro veštrana moč
v hranilnišnih poslih žel. vsled finančnih razmer premeniti mesto. Cenjene pos. dbe je poslati pod «Agilna» na upravnistvo «Jutra». 624

Izkušeni brusar
in dva izvešana kavarja za samico na kiti ročila, im. zna tudi popravit, se sprejmejo na večjo žago na Gorenjskem Poudarba naj tavijo samo uveljavljeni na upravo «Jutra» pod «Žaga». 622

Zanesljiva tenka
za nastanjen prostor in raznakanje knjig se isče za celodnevno službo. Poudarba pod «Služba» na upravo «Jutra». 623

Trgovski nastavljanec
več kolonijalne stroje, izvešan v pisarniških poslih, vreden občevanja s strankami, ki bi po potrebi posloval se sprejme takoj pri večjem trgovskem podjetju v Ljubljani. Poudarba pod «Trgovsko na obračun» na upravo «Jutra». 128

Trgovski akademik
z prvostopskimi priporočili, zmožen češkega, nemškega, italijanskega, francoskega in angleškega jezika, isče kot korrespondent v ka i banki ali železniški stroki, primerne službo. Poudarba na upravo «Jutra» pod «Čehoslovski». 607

Kuharica, 611
samostojna, vajena vseh kuhinjskih del, dobra pomoč gospodinjji, se takoj sprejme v večji trgovski hiši. — Takoj sprejme ponudbo z ceno do 1000 din. za upravo «Jutra».

Trgovskega vajenica
sprejme «Raspotiljska Konkuracija», Ljubljana - Zgor. Siska, specialista trgovina sportnih cepic, čevljev in gum. 613

Učeno,
dobrih in poštenih starih, z dobrih šolskih izpitih, val se sprejme takoj v trgovino mehanike stroja pri Antonu Golniku, Sv. Mikla. pri Ormožu. 615

Prodane
17 parov moških čevljev 631
prodaj po 223 Din. Karol Bolha, Vidovska cesta 2

Krastovih blodov,
okrog 80 m², lepih, ravnih, za t. g. prodaj. Debelina od 25 cm do 80 cm, dolžina od 2 m 50 cm do 6 m. Cena 200 K za m² franko vagon St. Janž na Dolenskem. — Vprašaj se pri upravnistvu «Jutra» pod «Kraški 80». 614

Prodaj 619
nekaj vagonov originalnega bosanskega ova po ceni K 13. pariteta Grosuplje ali Zidi-

Prodaj se 627
po smeri cen do 1000 din. «Laudauer», skuro nova močna kočija, dvosprežna in stara kočija, enosprežna. Ker se misli n. b. iti avtomobil se te kočije pod ugodnimi pogoji prodajo. Naslov pri upravnistvu «Jutra».

Prodaj 648
za vsak obrat, slasti za strojarjo, pripravno staro tvorilico. Več se poizve pri Karolu Bohu, Trbovlje 1.

Kupim
Akcijskih blodov
kupim 300 m², v dolžini 800, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370 in 400 cm ter od 15 cm v premeru dalje. Dolžina takoj. Poudarba na upravnistvu «Jutra» 1923. na upravnistvo «Jutra». 62

Slovenska
Soba
se takoj odda dvema gospodoma s hrano po ugodni ceni. Naslov pote uprava «Jutra».

Ravno
Z vsoto 50.000 K,
kateri bi razpolagali, kot kompanjon dobro izob. obrti, bi dobival od izdelanih predmetov dobre obresti in takoj tisti denar za kakor je blaga v izdelanih predmetih. Nastanec pojasnila dam temu sam pismeno ali ustno. — Naslov pri upravnistvu «Jutra» pod «Dobro izob. obrt. Lev. toviske Geronjske». 617

dr. Ivan Tavčar
preminul.
Njegova dela mu ustvarjajo večno hvaleznost slovenskega naroda.

Oblastno načelstvo JDS v Ljubljani naznanja vsem somišljenikom tužno vest, da je v ponedeljek 19. t. m. ob 1. uri popoldan po dolgem trpljenju izdihnil svojo dušo prvobornik napredne ideje med Slovenci, bivši naš predsednik in narodni poslanec, gospod

dr. Ivan Tavčar

Pozivljem somišljenike, da se v čim največjem številu udeležijo pogreba, ki se vrši 22. t. m. ob 16. uri izpred magistrata.

Slava spominu dr. I. I. Ivanu Tavčarju!

Predsednik
dr. Gregor Žerjav
minister n. r.

Bremen - New York
Direktna zveza s krasnimi ameriškiimi vladnimi parniki. Neprerokljivi po udobnosti, čistosti in po izborni oskrbi. Hlita in varne ladje.

„George Washington“ „America“
„President Roosevelt“ „President Harding“

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodar. list št. 285.

UNITED STATES LINES
Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
Beograd, Palata Beogradske Zadrugo

dr. Ivan Tavčar
včeraj po dolgotrajni bolezni izdihnil svojo blago dušo. Slava njegovemu spominu!
V Ljubljani, dne 20. februarja 1923.

„Krvavi kardinal“ Zgodovinski roman

Ko smo rekli, da živi možakar povsem sam, smo se nekoliko prenapili. Imel je psa, s katerim se je čudovito razumel. Možakar ni baš ljubil živali, niti mu žival ni bila bogve kako vdana. Nasprotno! Rascasse je psa tako poniževal, da mu je dal celo ime človeka, katerega je na vsem svetu najhujše sovražil. Dal mu je ime Corignanovo. Kar se pa psa tiče, ni mogel videti svojega gospodarja, ne da bi bil renčal ali mu pokazal zobe. Sicer je pa bil grd in razmršen pes negotovega značaja. Baš zato sta se gospodar in žival tako dobro razumela. Evo, zakaj se nista nikdar ločila. Pasji Corignan je v svoji mladosti izgubil tace in uhlje, bil je zato grd in počesan, uprav ogaben s svojim edinim dolnim uhljem, ki se mu je majal kakor zastava, in vrhu tega je bil že v letih, ki nikakor ne vzbujajo sočutja plemenitih pobačkov. Kadar koli se je Corignan pes pokazal na ulici, je frčalo kamenje nanj. Od tod potreba, da je ostal zvest svojemu brlogu, kjer je življenje s pomočjo betvice filozofije vendarle še bilo dokaj znošno.

Kar se pa Rascassea tiče, evo, zakaj se je psa bal. Kakor vsi samotarji, je bil tudi Rascasse lenuh in zaspane. Spanje je bilo njegovo najljubše opravilo. Kadar se je vlegel, je zaspal kakor klada in smrčal kakor cirkularka. Njegov volunski poklic pa ga je silil, da je moral rano vstajati. In nikdar se možakar ne bi zbudil dovolj rano, če bi ne bilo nesrečnega njegovega psa, katerega je Rascasse z dolgotrajno in nepopustljivo potrpežljivostjo zdresiral kot budilko, in sicer na prav navađen in enostaven način. Dajal mu je hrane samo enkrat na dan, in to zjutraj ob sedmih. Vsako jutro se je zato pes ob sedmih pričel oglašati, nemirno migati, potem renčati in nazadnje lajati, dokler ni zbudil zaspanca...

Nocoj ali prav za prav davi se je Rascasse torej vrnil domov najslabše volje. Nesrečni Corignan II. je dobil doma obilo nezasuženih brc, kajti Rascasse je pri pregledu svojega imetka našel zadnje ostanke, osami-

žene tolarje, dobro zaklenjena v manjkrat v kotu sobe.

„Na srečo“, si misli in se spaci, „si bova jutri s Corignanom delila dve-sto pistol, ko ujamem tega Trencavela... Pa kaj pravim? Delila? Samo zame so te pistole, kajti sam jaz privedem Trencavela kardinalu!“

Vleže se in takoj zaspi. Iz globokega spanja ga čez dalj časa zbude šele energične pasje reklamacije. Rascasse vstane in zadovolji opominjevalca, potem se pa opremi kakor za bitko, iz levega privede konja, v žep pa si pripravi poleg dobre pistole tudi steklenico vina, hleb kruha in klobaso. Rascasse je namreč previden možakar. Končno si pripaše meč in zatakne bodalo za pas, zajaše konja in odpeketa proti montinartskim vratom.

Tukaj se prepiča, da so straže podvojene, pokaže kardinalovo lastno-ročno povelje, ki podreja za danes častnike in stražo njemu, Rascassu, zmaže z glavo nad častnikovim obnašanjem in odjadra svojo pot naprej. Častnik je namreč prečital povelje, zamrmral suljo „Je že prav!“ ter mu obrnil hrbet.

Kmalu nato prisape Rascasse do hiše, ki je najhujš prava, sodeč po razgovoru v gviški palači. Rascasse postopa kakor v zavzetem ozemlju, svojega konja postavi v hlev, potem vstopi v hišo ali gradič, pregleda prizemlje in si nalahno požvižgava pesmico ter se končno ustanovi v sobici na desni velike dvorane. Sem-kaj si tudi prinese svojo južino.

„Od tod,“ zarenči, „od tod bom opazoval dogodke. Čakajmo torej! Meni dvesto pistol Njegove eminen-ce!... Škoda!... Ta Trencavel je lep mladenič, dober dečko, ki mi je življenje rešil. Nič zato!... Vojna je vojna!“

Posvetimo sedaj nekaj trenutkov Corignanmu. Bil je možakar, ki je poizkusil že marsikaj in najmanj enajst poklicev, preden se je posvetil dvanaestemu, meništvo. Bil je pa eden onih navilanih menihov svoje dobe, poželjiv, požrešen, prevečan... Baš zaradi njegovih napak ga je oče Jožef izbral za Richelleuovega vo-huna. Njegova halja, njegov stupidni obraz in posvalkani nos so mu da-

jali izraz brezmejno omejenosti, pod katero bi nikdo ne slutil pozornega ušesa in zanj še dokaj ostrega uma. Corignan si je mnogo domišljal na svojo visoko in krepko postavo, silne pesti in... na svojo latinsčino. Raz-en tega je razpolagal z neke vrste bistro kinetsko navilianostjo. Živel je neodvisno, kakor le mogoče, vkljub samostanu. Ni imel niti posebnega stanovanja, niti konja, niti psa. Ven-dar ni bil brez strehe. Spat je hodil v samostan, do katerega sicer ni imel nikakšnega nagnenja, posebno zaradi zapora in paze, kamor je za-šel večkrat, kadar jo je le prehudo polomil in dajal slab vzgled.

Sicer je pa oče Jožef imel ne-kakšno manijo, da je našega Cor-ignana dal zapreti in paze, kadar ga je le zagledal, in sicer zaradi vzgleda drugim menihom in pa da ga drži bolj na kratko in potem šele pusti na žrtev, kakor lovec dobrega psa...

Izven samostana je imel Corignan stotino drugih premočš, kjer so ga vedno radi sprejeli, kajti njegov žep ni bil nikdar docela prazen. Eminen-ca je dobro plačevala svoje zveste. Celo oče Jožef je odprl svoj možni-lček od časa do časa, če je bilo treba.

To je torej Corignan: odkritosrčen ctnik, ki živi med zaporom in naj-bolj neomejeno svobodo.

Rascasse, pametnejši, je bil zapu-stil beznico pred Corignanom; ta je bil namreč pregovoril deklo, da se mu mora izpovedati, in ona je bila pripravljena, poprej je pa še pogle-dala v njegovo denarnico, če se bo izpoved izplačala. Drugo jutro se Corignan zbudi s težko glavo in vpraša: „Koliko je ura!“

„Uh, tako okrog devete bo!“ mu pove njegova izpovedanka.

„Verum enim vero!“ zarenči Co-rignan in plane.

Bil je prepričan, da je ta latinska beseda huda in uspešna kletvica, za-to jo je porabljal v posebno važnih in težkih slučajih, kadar druge bolj domače kletvice ne pomagajo toliko. Corignan se sedaj požuri, steče v samostan, si osedla mulo, pod haljo vtakne težak meč, zajaše in se naglo odpravi k vratom saintdeniškim. Tu-di on najde podvojeno stražo. Čast-niku je bilo znano, da treba aretirati

nekega državni nevarnega zločinca ali zarotnika, ki mu je Trencavel ime. Ta čestiti častnik se grdo namirne, ko zagleda povelje, da je za danes podrejen temu kozlu Corignanmu, toda ker bi obotavljanje nič ne pomagalo, marveč bi značilo odpor proti uka-zom njegove eminence, končno za-mirna:

„Dobro, frater, poslušal te bom, dotlej pa glej, da izgineš!“

Corignan ni pričakoval takšnega sprejema, in se sedaj prične potepati okrog vrat, da pregleda, če je vse v redu. Toda domislil se strahoma, da

ni morda tudi Rascasse ne bo od svo-gove misli, da obišče gradič ali hišo za Saint-Lazarem, sponal se na onih dvesto kardinalovih pistol, ki so mu obljubljene za delitev z Rascassom, katere pa hoče Corignan zaslužiti sam, in naglo se odpravi skozi vrata ter dospé okrog desete na mesto. Mulo skrije za grunovje, vstopi in z veseljem dozna, da je sam v celi hiši.

„Laudate dominum! Pistole so mo-je!“ se razveseli. Sedaj si najdljše mesto, od koder bomo videli in opa-zili vse, ne da bi drugi zapazili nas!“

BERSON

**GUMENE PETE IN
GUMENE POTPLATE**

ceneje in trajnije se kakor nanos!
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazu!

Mestna občina Kranj javlja pretresujočo vest, da je dne 19. t. m. preminul v Ljubljani njen častni meščan gospod

dr. Ivan Tavčar.

Kranjsko meščanstvo se bo vsledar s hvalečnim srcem spominjalo velikega pokojnika, ki je v Kranju pričel s svojim javnim delovanjem in je potem s svojim velikim uplivom vedno zvesto podpiral upravičene težnje mestne občine.

V KRANJU, dne 20. februarja 1923.

„Uprava Mestne hranilnice ljubljanske“ javlja tužno vest, da je njen dolgoletni pravni konzulent, gospod

dr. Ivan Tavčar

odvetnik itd.

dne 19. februarja preminul.

Velezaslužnemu možu ohranimo časten spomin!

V Ljubljani, dne 20. februarja 1923